

ქართული სხივნი

1910 სალუჯეთს სალიტერატუროს ქუთაისი № 32

კვირა 15 აგვისტოს

ფანი ორი შაური

ბელეტრისტ-დრამატურგი დავით კლდიაშვილი
(მის თხზულებათა გამოცემის გამო)

ექ. ვ. დ. ლამბაშიძის

ს-ა-ნ-ა-შ-ო-რ-ი-უ-მ-ი

პატარა ცემში

ბაკურიანის რკინის გზაზე, 4,400 ფ. სამალღ

15 ივნისიდან 31 მარტამდე

ორის განყოფილებით, ერთი—საბავშვო, მეორე—ღიღებისათვის.

პირობების გასაგებად წერილით უნდა მიმართონ ბორჯომით პატარა ცემს
ვახტანგ ლამბაშიძეს. 10—8

„ცოდნა“-ს

წიგნის მალაზიაში ისყიდება

	მ.	ბ.
ართმეტეკი კრებ. ხრამელაშვილის I ნ.	„	30
„ „ „ II ნაწ.	„	40
ართმეტეკის სახელმძღვანელო მისიე.	„	80
ქართული წერის დეკანი მირიანაშვილის	„	40
ნიკ. პარათაშვილის ლექსები და წერალები დ. კარი-		
ჭაშვილის ბიოგრაფიით, ილ. ჭავჭავაძის კრიტიკით და		
ივერეთის მეფე სოლომონ, ბ. ხახანაშვილის	„	40
	„	25
რატა, სოსიკო შერვაშიძის	„	20
ალექსი, ზემს აკაკის	„	10
სიმღერა აკაკის	„	15
ილ. ჭავჭავაძის რჩეული ლექსები	„	15
ბაშინაყაი, აკაკის	„	30
სამშობლოსთვის თავდადებულნი	„	40
რუსთა დამურებას ქართველოში	„	20
ათი მოთხრობა, ივანე მაჭავარიანის	„	20
იანონა, ნ. ნიკოლაძის	„	20
ხალხური ვეფხის ტყაოსანი	„	10
დაიდი ვეფხის ტყაოსანი მშვენიერის უღით	„	3
კულტურა ლიპერტის	„	50
უცხოეცის სრული თხზულება ერთ ტომად	„	50
ლექსიკონი საბ. ორქელაძის	„	3
ლექსიკონი ქართულ-რუსული ბალაშვილის	„	50

ლექსიკონი ქართულ-რუსული ვიფიანას	„	50
ლექსიკონი რუსულ-ქართული სოსიკის	„	20
ჩუბინაშვილის რუსულ-ქართული	„	40
დამონებული (ბოლგ. განთავ)	„	1
ქართულთა ტომი, სურათ. აღბ.	„	3
აღდგომა, ტოლსტოის	„	20
საქართველოს გეოგრაფია, ვახუშტის	„	2
სერგეი მესხის თხზულება	„	1
მამია გურგაძის თხზულება	„	1
აკაკი წერეთლის თხზულება I და II ტომი	„	2
თავ-გადასავალი, მისიე	„	1
რაფაელ ერისთავის თხზულება	„	1
ი. კვლოშვილის თხზულება	„	60
სამხარეულო ქართული სკოლების	„	1
ლალატი ა. სუმბაშვილის დასურათებული	„	25
ქვთა დასადა და სომეხთა მცენებრნი ილია		
ჭავჭავაძის	„	30
ზღაპრები დასურათებული უღით I ტომი	„	25
ზღაპრები ტომი მეორე	„	30
შიღღერის პოეზია ივ. გომართლის	„	20
ფიჭური ლექსები	„	40
ნაძირაწანი, მაქ. გორგის	„	25
ბუნება და ცხოვრება, ი. ალხაიშვილის	„	60

აქვე ისყიდება ეოფელვაგარი ქართული წიგნები

მსურველთა დაუყოვნებლივ გაეგზავნება ფას დანდებით ფოსტით. თბილისი, წიგნის მაღაზია „ცოდნა“ მაღაზიის პატრონი სხიკო მერკვილაძე

15 აგვისტო, 1910 წ.

სეზონის მო- თანამედროვე სამლოცველო ლოდინში. სახლთა შორის თეატრს რომ უპირველესი ადგილი უკავია, რომ მხოლოდ იგია ადამიანის სულის კუნძულთა უტყუარი საბრე და კაცობრიობის ზნეობრივ-გონებრივად წინაწაწევის მთავარი ბერკეტი,—ამის მტკიცება აღარ ეჭირება... თეატრმა კლასიკურ ქვეყნებიდან მოყოლებული დღევანდლამდე თითქმის მთელი დედამიწის ზურგზე თავისი სხივმფენი შუქი ძალუმად მიმოჰფინა...

კიდევ ვიტყვით, თუ თეატრს ასეთი მნიშვნელობა აქვს საზოგადოთ, განსაკუთრებით მნიშვნელობა აქვს ჩვენთვის, ქართველებისთვის...

ქართული თეატრის მოღვაწე-მეცხეურთ უკვე რავედნჯერმე მივეუთითეთ სხვადასხვა დევეტებზე და დღეს—სეზონის დაწყების წინ—კიდევ ერთხელ მოვავიწყებთ, რომ დიდის დავიკრებით და თავგამოდებით მოეკიდონ ნაკისრ მოვალეობას...

შეცდომით გადამღვარი ყოველი ნაბიჯი, წრესგასული თავქეიფობა, საყუთარი „მე“-ს გაბატონება, დაუდევრობა, ორგულუობა,—ვინ არ იცის,—ძირს გამოუთხრის საქმეს...

წლევანდელი სეზონის დასი რჩეულ ძალთაგან არის შემდგარი, საუკეთესო რეჟისორები—ვ. ალ.-მესხიშვილი და ვ. შალიკაშვილი—არიან მოწვეულნი, გამგეობა შემდგარია უანგარო პირთაგან, მისი ხელმძღვანელი გამოცდილი კაცია სათეატრო საქმეში, სათეატრო დარბაზი შედარებით თავისუფალია და სხ.

ყველა ამის შემდეგ საზოგადოების სრული უფლება აქვს, ქართულ თეატრს. ყოველ მხრავ საუცხოვად მსაწეობაი წამოღვენეები მოსთხოვის რეპერტუარის შინაარსიანობასა და ნაირ-

ფერობაზე, პიესათა ენის გვაქიზებასა და შემუშავებაზე, როლების შეგნებით დასწავლაზე, მსახიობთა ცალკალკე ვაწრთენასა და საურთიერთო შეთანხმებაზე და სხვ., ჩვენ აქ არას ვიტყვით: ეს ისეთი საგნებია, რომ მათ უტოლდნელად ვერცერთი სეზონი ვერ იხიერებს, და გარდა ამისა, თეატრს მესვეურთ ეს ხომ ძველ-რბილშიაც უნდა ჰქონდეთ გამგდარი...

ჩვენის მხრივ, განახლებულ სეზონის მონაწილეთ ვუსურვებთ ხელოვნების საღიადლოთ მუშაკობასა და საზოგადოების სასარგებლოდ უანგარო მოღვაწეობას...

ღ ა მ ე ა . . .

ღამეა... მთავარ კავასიის მიებს გრძნულ სხივებით უკონის კალთებს. ნუ იღრუბლები, სულის საღარო, გული არ სცხრება... გამისალკლდევა; რა გენაღვლება კოცნა მოგპარო, რა გენაღვლება მოგპარო სევა?

მე, სულ ამაღ ავკინმე გოგონი ცრემლის წიაღში ექვის სტრიქონი...

ი. გრიშაშვილი

ა ლ ს ა რ ე ბ ა

მღანძღეთ, მაგინეთ, რაც გინდათ ისა სთქვით ჩემზე!.. საქვეყნოდ ქორი დამაყარეთ და მოხერხებული ცილისწამებით შეურაცხჰყავთ ჩემი საპირაღო ღირსება! მე გაეწუმდები!.. სიტყვას არ შეგიბრუნებთ!.. მაგრამ იმასკი ვერ დავთმობთ, რომ ჩემ სატრფოზე ცუდი სთქვათ!.. ის არის ჩემი ერთად ერთი სათაყენო!.. ჩემი გულის-თქმა, ჩემი სულის-ღგმა და მეც იმაში ვარ განხორციელებული.

— ხა! ხა! ხა! ხა! — მეტყვი და ცინიკით — არ პოეტური აღმაფრენაა!.. მე შენ სათაყვანის ჩენცა ვხედავთ, მაგრამ შენსავეთ არ გვეყვანება?! ჩვენი ჩვენი მხედველობა გვაქვს!.. და ვინ, არის ჩვენი მართალი? შენ ერთი, თუ ჩვენი, უმეტესობა? რა იცი რომ შემედარი... მოტყუებული არა ხარო? — შეიძლება, რომ მსტყუებდობდე, მაგრამ გულ-წრფელობას ვერ მიიკიენებო!.. ივება ქეშმარიტება, მართლა, თქვენსკენ იყოს, მაგრამ მეც პოლტესავით ვიტყვი: „რა არის ქეშმარიტება?“

არის მალა ზეცა და დაბლა — ქვეყანა თათვანის ქეშმარიტებით!.. ორივე საულისხნო, ორივე ძლიერი, მაგრამ ერთმანეთის ვერ მიმდგომი. ზეციურ ქეშმარიტებას ახლავს გული ღ ქვეყნიურსკი — კუჭი, ხშირად გულის დამმონებელი. აქედან წარმოსდგება გრძობის ორ-პოფობა და ადამიანის მოუსვენარობა და ვაი მას, ქვეყნიურს გაუღვება და ზეცას გაჰყვება!..

„იაკობის კიბა“ ჩემ წინ ამართული. მე საფეხურთან ვდგევარ, ჩემი იდეალი კი ზედა საფეხურამდე არის მიყუდილი და იქედან მგოტინება, რომ მეც ამიყვანოს, ყოვლის შემძლე ბელმა.

— ხა! ხა! ხა! — მიიკიენებო — თუ ყოლიფრის შემძლებელია, შენ რად ადღისარ ძირს მშვიდი და შიშველ-ტიტველი? რატომ არ გეხმარება ვე შენი ზეციური იდეალი, რომ ქვეყნიურზე ხელს იღებო?

— იმიტომ, რომ ჩემი იდეალი გულმა ჰშობა და სულის წმინდა აღმა გამოაბრძმედა!.. შორს ჩემვან, ადამიანის გულის გამტეხი და გამბრწველო სიპართლე... ვაშა. ამახილებელი და აქვე ცხოვრების მომნიჭებელი „არა სიპართლე“!.. ვაშა, შენც ჩემო ზეციერო იდეალი! თუ მე აქ ქვეყნად ვადღივარ პატე-ახილი, ეს იმიტომ, რომ შენ შემოგყურებს, მალლით მოვლენილო, გრძობა-გონება და მე, სუსტი ვინმე, შენი ქირის სანაცვლო, კუზოს კარამდე მიგიტან!.. შენი სახელი, დედაკაცის სახელი-კი, მაგრამ ივაცი საქართველო, ტუნებზე დამაკვება ისე წმინდათ, როგორც სიყვარული გულზე!..

და ეს იქნება მთელი ჩემი სიცოცხლის სა-მაგიერო, საუკუნო სიტკობება!.. მშვიდობით!..

ჩვენი სათეატრო მწერლობის სიღარიბე

საზოგადოთ თეატრი და ლიტერატურა რომ ცხოვრების სარკეა, ამას მტკიცება არ ესაქარება. ადამიანი სცენაზე იმას ხედავს და ლიტერატურაში მას კითხულობს, რაც ცხოვრებაში ხდება. საფრანგეთის ლიტერატურა და თეატრი უშთავრესად საფრანგეთის ცხოვრების სარკეა, რუსეთის თეატრი დი ლიტერატურა-კი რუსეთის ცხოვრებისა. ახლა ერთი ვიკითხოთ, ქართული თეატრი და ლიტერატურა არის-კი ქართველების ცხოვრების სარკე? ჩემის აზრით არც ქართული თეატრი და არც ლიტერატურა არ არის ქართველების ცხოვრების სარკე. ქართული თეატრი სხვა ერის ცხოვრებაზე უფრო მეტს გველაპარაკება, ვიდრე ქართველი ცხოვრებაზე. აბა გადახედეთ ქართულ თეატრის რეპერტუარს, თუ იქ ნათარგმნი პიესებს შეტს არ იპოვით. იპოვით ცოტას ქართულ პიესებსაც, მაგრამ ხეირიანს-კი ძნელად. თუ არის ხეირიანი, ისიც წარსული ცხოვრების დამხატველია. თანამედროვე ხანას რომ გვიხატავდეს, ისეთი პიესებით ქართული დრამატული მწერლობა ღარიბია. არა გვაქვს ქართველებს ერთი ისეთი პიესაც კი, სადაც ქართველი ცხოვრების რომელიმე მხარე ნათლად იყოს დასურათებული, ან დღევანდელ ინტელიგენციას თავისი განცემები ავლა-დიდებით გვიხატავდეს, ანუ სოფლის ცხოვრებას გვიხატავდეს ყოველ მხრივ. ვერ ვხედავთ აგრეთვე ქართველი ცხოვრების სარკეში დღევანდელ გადაგვარებულ პედაგოგებს, მშობლებს და მოუწაფეებს. ქართველი ცხოვრების სარკეში არც ჩვენი ერის კეთილდღეობის შემბორცველი სხანს. ერთი სიტყვით, ჩვენი დრამატული მწერლობა ჩვენს ცხოვრების მთავარ მოტივებს მოკლებულია. ასეა ჩვენი ლიტერატურაც: ნაკლებათა გვაქვს ისეთი ბელეტრისტული ნაწარმოები, რომელიც თანამედროვე ხანაზე გველაპარაკებოდეს. პუბლიცისტიკა? ჩვენი პუბლიცისტებს უცხო ერის ცხოვრებაზე უფრო ემარჯვება მსჯელობა, ვიდრე ქართველი ერის ცხოვრებაზე. აიღეთ ქართული ჟურნალ-გაზეთები; იქ უცხო ერის ცხოვრებაზე ვაკილებით მეტს მსჯელობენ, ვიდრე საკუთარ საქმეებზე. ამის შემდეგ რაღა ვასაკირველია, თუ ჩვენი ხალხი თეატრში ნაკლებ დათარგმნა, ლიტერატურას ნაკლებ ეტანება: ჟურნალ-გაზეთებსაც არ კითხულობს. თეატრსა და ლიტერატურაში მის სულისა და გულის არაფერი ხდება, არაფერი ატოკებს. ჩემის აზრით, მიზეზიც ეს არის, რომ თეატრის საქმეები წინ ვერ მიდის და ლიტერატურაც დეცა...
აქილესი

გუნება

(ტურგენევიდან)

სიზმარი ვნახე: მოწყვეტადი ხილულ ქვეყანას, ლაყვარდ სივრცეში ნიაგ-ტალღად დასვრიალებდა, ფიქრად ვანობდი სიცოცხლის ბნელ გამოცანას, მწარე ოცნებას ვარსკვლავთ კრეფულ ვუზარებდა.

გოგია ვიხილე ცის ეთერში გამოსხვლია, სივ-გამჭვრავლე, ბრალ-ზურმუხტის კედლებიანი, შიგ ქალი ვნახე, ტანტუე მზადმი, უცნო ასული, ცის-ფერ ტალღებში მოდივლიავე, ფირუხ-თიანია.

— ეს ტანია ბუნების, მისი აკანია, ეკ თვით ბუნება, ქალის სხუდ ზაფიქრეული, — წამს გაფიქრე, მოგარალებით ვეცი თავუანა. მიუგზლოვდა... სსოვებით აქერდა კული.

— სიცოცხლის დღეა! რა კიზრდალუკის სსხეს ღეთიურსა

ცხოველ-სივით მივთქა სიათ ილტვის ფიქრი გრძნეული კაცობრობას თუ უმზადე მსითბის ციურს!

მისი მომავლის თუ გაფიქრებს გზა შორეული?..

ქალი შეირსა, უსეითიყვად მომზარო თვალა, — შიში ვიკრძენი ციე სმარის, სსმინეღისა, — გოგუში გაისმა ხმა მრისსხე, უგრანობა, მშრალა, რეიისი ჯღარუნის შესხდარი, ხმა ქვესნეღისა:

— რწიელს ფეხის ძაღვი დაუსუსტდა, კანდა უღანო,

დაირღვა ძალთა ჰარმონია, ტოღთან ტოღობა, საშუალებას მას ბრძოლის მსურს მოვუგონო, შეტრეფ-თავდაცვის ადვადინო თანსწორობას!..

— როგორ! შეესძხე განცვიფრებით ქვეყნის მურბაქელსა,

განს იფიქრე ადამიანს, შენს ზარშიშო შგალას, და შენს განკეპის მათ იყენებ მოუწყვდომელსა, რომ ეხმარება უსუსურს და უჯირო რწიელსა?!

— ეველა ქმნილებით მზრუნველობას მე მამარია, ეველა ჩემ-მთერ გაქნელი, ჩემი შეღიათ, ეოკედი ანის ჩემს წინაშე თანამარია, ადამიანი თუ უბრალე ჭაბ-მღიათ.

— კაცობრობას? ან სიამრთლად, ჭეშმარიტებას?!

— ებ ეველაფერი მსოფლოდ თქვენს მოგონილიას... წაი, ნუ მაშლი, თავს უფრთხილდა, დრო დაგადგება და შენც გააკებ, თუ სიცოცხლე ვითარ ქმნილია!..

მსურდა გამეტა კვლავ ზასუხი, მგრამ მომეცა შორით ქვითანი, მწარე კენეს დეამიწილი, ცამ აგრიალს, სივრცე შთანთქ უღბთიყვად ხმა, გაჭქრს ოცნების სინახვი, ფიურუხი ცის... გამოიქვლიას...

ს. აბაშელი

დასავლეთ ევროპის ლიტერატურა

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 31)

ხანა კაპიტალიზმის აღკვეცებისა

1

მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდან წარმოების კაპიტალისტური სისტემა გამარჯვებით დაკვივრინდა დასავლეთ ევროპის ყოველს კუთხეში. ამ ხანიდან, ზომბარტის სიტყვით, კაპიტალიზმი თვალსაშრიალად საერთაშორისო, ინტერნაციონალური. თუ კაპიტალიზმმა ახალ ყიდაზე გარდაქმნა ყოველგვარი საზოგადოებრივი ურთიერთობა, იმავე დროს გაამდიდრა ლიტერატურა, მისცა ახალი საგულისხმო შინაარსი, შესძინა ახალი გულის-ნადები, ზრახვა, იდენია და ხატებანი.

მაქანურ წარმოების განვითარებასთან ერთად სამეურნეო და კულტურულ მუშაობის ცენტრი ქალაქში გადავიდა. სოფელი ცალიერდებოდა, კვდებოდა.

ხელგრიბა პოეტმა ე. ვერჰარნმა თავის ლექსთა კრებულში „სოფელნი-მოწყენებანი“ მშვენიერად დაასურათა სულთმოპრსავი გლეხობა. სევდით მოკულ ველზე აქა-იქ მოსიანს უბადრუკი ქოხები; კარები ყველგან ღია. ყველგან სამარისებური სიჩუმე სუფევს. ისმის მხოლოდ შიშობლისაგან გამოფიტული გლეხთა ჩივილ-კენესა: „მიწა და ნათესი იტულება. ვერ გვიშველის ველარც ლოცვა; ველარც ცრემლი. მდიდარი მოსაველი არასოდეს აღარ დააჯილდოებს მხენელ-მიფესელის აუტანელ შრომას“. გაშიშვლებულ მინდვრებზე აქა-იქ დახეტებანი მრისხანე, სახე-მოღულულ აზრდოლებითი გოლახანი—გუშინდელი მესაკუთრენი. და როდესაც ღონე-მიხილონი სცივიან რომელსამე ქუქყიან ოროშიშ, მათი თვალნი აღბუქდვენ სშინელებას, უფრო უძიროს, ვინემ უშველესი ზღეა. ბევრნი თავს ანებებენ მშობელ მინდვრებს. ამათ არაფერი უღვეთ წინ, გარდა განიერ, დაუსრულებელ გზისა. მხარზე გადებულ თოხით მათ მიაქვთ თან „იმედთა ვაცვითილი სავალი“. მათი ხელები მათრახსავით ჩამოშვებულან და თითებს აღარ ძალუშთ მუშტად შეიკუმშონ. აქი, ცის ტატრბაზე მბრწყინავ გალოუცინაციასავით იწვევს მათ ზუმბერაზი ქალაქი. განქრა სოფელი. აღარ ისმის ზართა რეკა, წისქვილთა ხმაურობა. ცისკრის უკანასკნელ ამოსუნთქვასთან ერთად მოკვდა ველი. და

ირველი ყოველივე შეიცვალა. იქ, სადაც წინა დღე გაშენებულიყვნ სახლნი, ყვადღენ ბაღჩანი და ხეხილნი, ახლა შავ ზოლად გადაქიმენ ქარხანები. აქ, ამ ქარხანებში „მეხს მოშორებული, დღე და ღამე, განუწყვეტელი მუშაობს ათასი უბედური მონა“. ქალაქმა მოკლა და გადასასნლა სოფელი.

ვლენთა დაღუვთა, ქალაქისა და წარმოების ზრდით გამოწყვეული, აღწერილია აგრედვე ტეტიათა მოტრფილად ავსტრიელ როზენგერის რომანში: „უკანასკნელი აკაობა“.

ტიროლოს დაბა ალტენმოოზი, სადაც ერთ დროს გლეხთა კეთილდღეობა ყვაოდა, ნელ-ნელა სულს დაფიხს. გლეხები ყიდნი თავის მიწა-წყალს და შორდებიან სამშობლო კუთხეს: ერთნი უცხო ქვეყანას აფარებენ თავს, მეორენი ქარხანას. მხოლოდ იაკობ შტეინრეიტერი არ შორდება თავის მამულს, თითქო ზედ დაეკრო. იგი სკიდლობს შეაჩრობს თანამესოფლეთა გადავარება, მაგრამ ამოდ! „თქვენ მშისმარანი ხართ, ეუბნება იგი გლეხებს პირში.— თქვენ თავს ანებებთ გლეხის შრომას, ვინაიდან იგი აუტანელია. მეზობლებო, ქვეყანას ბოლო ეღება. აღამიანი დალატობს ჯერ თავის სამშობლოს, წინაპართა და ოჯახს, შემდეგ ძველ ზნე-ჩვეულებათ, მოყვას-მეზობლებს, ცოლსა და შვილებს. ვით მოგლეჯილს ფოთოლს, დაგარხვით ქარი, ხოლო როგორც იგივე ფოთოლი, ისევე თქვენ არასოდეს აღარ აღყავდებით.“ მაგრამ დროთა-ბრუნდა მოხუც იაკობზე ძლიერია. მიუხედავად მისი ენერჯისა, იკობის მურტენობა თანდათან სუსტობს. თვით საკუთარი შვილები თავს ანებებენ იაკობს. მეზობელ მებატონის ფრინველნი მუსრს ავლებენ მის ნათესსა და ბოსტანს. იაკობი ვერ ჰპოებს სიმართლეს სასამართლოში, რომელიც ძლიერთა დამცველია. ესაა მიზეზი, რომ იაკობი მოჰმართავს ძალმომრეობას და ჰკლავს მებატონის ტყის მცველს. მაგრამ თვით იაკობიც ვერ უძღვებს სინდისის მზილებასა და თავს იკლავს. „ღვთის კუთხედ“ წოდებულს უღრატეშია მოთავსებული მისი საფლავი. ამ საფლავს მცირე წარწერა—ხოლო დიადი სოციალური დრამა!—ამკობს: „აქ განისვენებს იაკობ შტეინრეიტერი, ალტენმოოზის უკანასკნელი გლეხი“.

კაპიტალიზმის კლანჭებით გატანჯული სო-

ფლის მსხვილ მესაკუთრესაგან განდევნილ მშრომელ გლეხის აუტანელი მდგომარეობა მშვენიერად აქვს აწერილი აგრეთვე გერმანელ მწერალს პოლენცსაც თავის რომანში „გლეხი კაცია“*.

როგორც გერმანელ გლეხთა უმრავლესობა, მოხუცი ბიუტენრიც გათანგული იყო ქალაქის მფეხავთაგან. ვლი იზრდებოდა, მეურნეობის გასაუმჯობესებლად ბიუტენრის-მიერ ყოველივე ახლად შემოღებული საშუალება ვერა ხორციელდებოდა. „დაიღ-ობრავს იგი—ძნელია, ძალიან ძნელია: ხშირად ისე გიხდება საქმე, მზათა ხარ შენივე თავი დააგირაუო სარგებლის გადასახდელად. ცისმარე ვლენს წელზე ფეხს ვიღებ და დღე დაღამე ვემუშაობ დაუსვენებლად, რიჯიანად არც კი ვქამ, რადგან ირველი ნაკლებულდება“. ბიუტენრიც გადამეტებით სარგებლობს თავის შინაურთა შრომით; ხშირად შვილები ბუზღუნებენ, ხოლო მოხუცი ცოლი ჩივის, მგანი ქმარი გამომიცვალესო. ბიუტენრის არავითარი წარმოდგენა არ ქონდა კაპიტალზე, ერთის ხელიდან რომ მეორეს ხელში გადადის; არავითარი წარმოდგენა არ ჰქონდა რკინის იმ კანონებზე, რომელთა წყალობითაც ერთი კლასი უნდა დაიღუპოს, ხოლო მეორე აღმალდეს; და მთელს თავის სიცოცხლეს გრძნობდა ბიუტენრი, რომ იგი გაკავებულია ვისიდაც ბრჭლებში. ყოველივე, რაც მის გარშემო ხდებოდა, „უწმინდურ სულის შეთქმულებათ“ მიაჩნდა. თითქო ზურგს უკან საშინელების მომგერელი აჩრდილი ასტუზებიყოს, თითქო ვილა აღ-ქაჯი შესჯდომიყოს ზურგზე და გამოფიტებასმდე ეწვალებინოს. თუმცა საკუთრება დიდი ხნის შემდეგ მისთვის სიხარული კი არა, სიმძიმე იყო, მაგრამ ბიუტენრი ძალზე შეეთვისა მას და არცა სურს თავი მიანებოს. როდესაც ურჩევნ მისი გაყიდვასა და იჯარადრად გახლომას, იგი სანებზე უთითებს და ამბობს: „ააგერ, იქ მოვკვდები და მამულს-კი არ გავყიდიო“, შეძრწუნებული მოხუცი მუშტს მოიქნევდა ხოლმე, თუმცა არ იცოდა, ვის უნდა დამუქრებიყო. „ვიც იყო დამწავე, რომ მისი მუწარა არა ფასდებოდა, ვინ იყო მისი მტერი, სად იყო ის ძალი, რომელიც საკუთრებას ხელიდან აკლიდა?“ და გონება-დამნეული მო

* ეს რომანი ქართულად ნათარგმნი და გამოცემულია ივ. პოლუმორდინოვის-მიერ.

ხუცი ერთი კუთხიდან მეორეს აწყდებოდა, სანამ თავი არ ჩამოიხრჩო ხეზე, სწორედ იმ ნამშლის პირისპირ, რომელიც ასე ძვირფასი იყო მისთვის და რომელმაც დაბოლოს დაახრჩო კიდევ.

მოიჯარადრის მატერიალური მდგომარეობა და ამ მდგომარეობის-მიერ შექმნილი ფსიქოლოგია სამავალითოდ აქვს აღწერილი ფრანგ მწერალს გილიომენს თავის რომანში: «უბრალო კაცის ისტორია».

ბაბუა ტიენონი მხოლოდ სახელითაა თავისუფალი ადამიანი, ნამდვილად-კი ყმაზედ უარსია. თუ მებატონე, რომლის მიწას ტიენონი იჯარით იღებს, მონადირეა, ნადირობის დროს მუშაობა უნდა შესწყვიტოს; თუ მებატონე კონსერვატორია, ტიენონმა კონსერვატორს უნდა მისცეს ხმა; თუ მებატონე ლევისმოსავია, ტიენონი ყოველ კვირა-დღეს ეკლესიაში უნდა იყოს; თუ მებატონეს შვილები ყავს, ტიენონის შვილები უნდა ეთამაშონ მათ, მოითმინონ ცემაც და ჭინწინობაც.

მოიჯარადრეს მატერიალური მდგომარეობა სახარბიელო არაა. იჯარით აღებული მამულში 25 წლის მუშაობის შემდეგაც ისეთივე გლახა მოიჯარადრეა, როგორც იყო მუშაობის დაწყებისას. ძალიან იშვიათად თუ მოაგროვებს მოიჯარადრე კოტაილიც ფულსა და იყიდის პაწია ადგილის რომელიც სწრაფად გამოეცლება ხოლმე ხელიდან. უფრო ხშირად იგი იძულებულია სამუშაოვო გარედ ეძიოს.

მოიჯარადრეს განგებრივი ჰორიზონტი არაა ფართო, და მისი ყოველდღიური ფილოსოფია პირველყოფილია. სიყვარული, მოიჯარადრის აზრით, მარტო ზოოლოგიური პროცესია, ხოლო ქორწინება მეურნეობის წინ წაწყვეის საშუალებაა. ტყის მცველის ქალზე იგი ვერც კი იოცნებებს; ვინაიდან ის აღმატება მოიჯარადრეს. პროლეტარი—მუშის ქალზე, და ისიც უკანონოდ დაბადებულზე, იგი ჯვარს არ დაიწერს, ვინაიდან ეს მისთვის, მოიჯარადრესათვის, დამცირება იქნება.

მოიჯარადრეს სრულებით არ ავლენს მისთვის პოლიტიკური საკითხები. მისთვის სულ ერთია, გინდა პავლე იოს სხელმწიფოს სათავეში, გინდა პეტრე. მისი რელიგია შიშველა ანგარიშთანობაზეა დამყარებული. იგი აღიარებს ღმერთს, მსოფლიო მართელოს, და რადგანაც

„მოგების“ დიდი ნაწილი „მუშების ბატონ-პატრონის“ ხელშია, — მოიჯარადრე ყველას-ფრით ცილობას ლეთის გულის მოგებას. თუმცა მიწა მას არ ეკუთვნის, მაგრამ იგი მთელის არსებით შეეთვისა მას. მოიჯარადრის ბედნიერებაა, როდესაც იგი ხედავს, თუ როგორ იზრდება მისი პური, როგორ ბიბინებს მისი ველი. თავის პატარა მამულში მეფედ მოაქვს თავი და ჰგონია, სიცოცხლე „მშვენიერიაო.“ მიუხედავად ამისა, იგი მაინც მარტოდენ სახელითაა მესაკუთრე. მებატონეს ყოველ წუთს შეუძლია დაითხოვოს იგი. სავანთა ასეთი განწყობილების უსამართლობა მოიჯარადრის გონებაში უკმაყოფილებას იწვევს: ერთი ფილბს მთელს საფელს; მეორე-კი მთელს თავის შრომას ყიდის და ძლიერ თუ შოულობის რასმე თავის დასარჩუნად. ეს ასეა, და იგი მაინც მოკრძალებით შესცქერის დამლუპველ კრძო საკუთრებსა, ეწინააღმდეგება მიწის გაყოფასაც და მის სოციალიზაციასაც. მოიჯარადრეს მეტი არ უნდა, იღონდ ყოველი მოიჯარადრე ფაქტიური მფლობელი იყოს მიწის იმ ნაჭერისა, რომელსაც იგი იჯარით იღებს. ეგეც არ იყოს, როგორ მიემხრობა იგი სოციალიზმს, როდესაც იგიც მესაკუთრეა და დაქირავებულ შრომით სარგებლობს. მესაკუთრეა მრისხანე და სუსხიანი. ხანდახან საიჯაროდ აღებული მამული მისთვის მტრის ბანაკია. „პირუტყვი ვერ აიტანს“, ჩივის პროლეტარი-მუშე. „კატორგაში უკეთესი იქნება“, — დასძენს დღიური მომუშავე.

როდესაც ბაბუა ტიენონმა მეურნეობა დაიწყო, პატრიარქალური ზენიწყველებანი მეფობდნენ. ხოლო როდესაც დაბერებულ-დასუსტებულმა ხელიდან სახნისი გაუშვა, მშობელი მხარე გასაოცარის სისწრაფით სთვლიდა კაპიტალიზმის გზას. იქ, სადაც წინად გაუფალი გზები იყო, ახლა ორთქლმავალები და ავტომობილები ხენდნენ. ორთქლის სახნისმა და საცხეველმა ქიშპობით უკუ-აღდა ხელით მუშაობა: სოფლის მოიჯარადრეთა შორის ქიშპობა ვამაგებული ხდება. იჯარის პირობები ოთულდება, სოფლის მუშათა არმია იზრდება. სოფელში, სადაც მღვდელი ბატონობდა, ახლა სოციალისტ-ავიტატორის ვნებით აღსავსე ქადაგება ისმის. საიქიანეტარების სახარება დაბრდილა სამაქვენიო სამოთხის შესახებ ქადაგებამ...

ქართველი მომღერლები

დავით აკოფაშვილი

ხელოვნების ყოველ დარგს თავისი მკვლევარი ჰყავს. ხელოვნების ასეთედად აღიარებულა სსკი-როს ამ ხელოვნებისაკვე მოტრფილად; გიჟურის თავ-დაფიქრებით კატცნებელი, სორჩი ჭაბუკისავით შეე-ფარებული ზიროვნება. თუ კი ეს ათქმის უცხოელ და რუსეთის ხელოვნათა შესახებ,—მით უფრო მეტი სთფიქველი აქვს ჩვენს აზრს ჩვენი ხელოვნების შესახებ: ამ გვარ მოტრფილეთათ მთელი წყევას სს-ჭირო, რომ იგი ჩვეულებრივი, სრული აზრობის მომასწავებელი მდგომარეობიდან სწორე ცხახე კა-მოიფუნოს; რომ მას ფეხი ადგუეინოს და დი-სეული ზტრევი და სხელი მოუხეკოს ჩვენს სსხო-კადობაში. ჩვენი ხელოვნების დღევანდელ მდგომარეობაში, გარწმუნებთ, სსხელიდ კი არის „რე-ფორმატორობა“—უხე ბასსი!

დავით აკოფაშვილი რეფორმატორი არ არის და არც მოთხზუება მას რამეე ახალი. ჩვენ-

თვის იგი მით არის სინტერესო, რომ იგი შესტრფის, შეჭხარის, ეღერსება მუსიკას და სიმღერას. ასეთი გრძნობა კი ახალგაზრდობასთან ერთად (იგი სულ 24 წლისა) ეთეფლისეფერის შემძლეა, ეველაფერს სიღვეს და ბოლოს, დარწ-მუნებული ვართ, დელოსტე კაიტანს.

„ჯერ კიდეე შეოთხე კლასში ვიე-ვი, როდესტ ერთ ზაცხულს ქ. კისლო-ვოლსკში ერთს და იმავე სდამოს ბ. შ. სობინოვი და შდიაზანი ვინხე „ბორის გოდუნოვ“—ში. შე რა ვიცოდი მაშინ, თუ რას წარმთადგენდა ეს ორი გმირი-დევი. მაგრამ ის კი აშკარა ეთა, რომ მით ძლიერი, მოუეტრებელი შთბეკდი-ლებას დასტეფეს, და იმ წუთიდან ჩემს მიზანს ის-და შეადგენდა, რომ მეტ მთ-სავით თავისუფლად შემღერა სსხოვა-დობის წინაშე“,—ასეთათ ჩემდამი მო-წერილი მისი ბარათის ერთი ტეერდი. და, როდესტ ადამიანი ბეშეობიდანვე მტეიცნეო დაისხავს მიზნად ერთს რას-მე, როდესტ სთთეეკებულ კერზად მხო-ლოდ ეს მიზანი აქვს,—მამან ეთეფელ ეტესტ გარეშეა, იგი შესტლებს კიდელ ახალი რამეე შემტოს თავის სეევერელ სგანს.

გმინაზიის დამთავრების შემდეგ დავით აკო-ფაშვილი სსუნიეკრსიტეო მეტადნიეობასთან ერთად მუსიკასტ მწათება; ეს უევე არ არის ბავშური მოუ-ფიქრებელი ნათეობა: არა! დ. აკოფაშვილი უევე მო-ფიქრებით ეტანება სიმღერას, რამელშიაგ ჩინებულ ხელმძღვანელობას უწეეს ქანი ჯი რა დღონი (დე-და ცნობილის მომღერლანს ჯი რა დღონი ს). 1906 წლიდან აკოფაშვილი მიეკწავრება მილანში და იქ სწავლობს ბ. კახინის ხელმძღვანელობით, რომელთანხე, სხვათა შორის, დღიის მუეეაობით თა-ვის სხელობდა სწ განსეუნებული შბატულიშვილი. თვით მეთაური სკოლის უევე სეგმარისი თეფდობა, რომ მისი მოწათეე ფეშეკვატი და ლახდნადარ არ იქნებოდა: ამ სეოლამ ჩამოტქნა, ჩამთაშლაშინა და კასძლიერა ჩვენი მომღერლის ხმა (ბარატიკონი). და ცხრას თვის შემდეგ ახალგაზრდა მომღერალი აკო-ფაშვილი უევე ქ. ზღერსოში „Teatro di Cita“-ს (თე-ატრო დიჩიტა) დარეკტიამ მიიწევა მუდმივ დასში.

ავთოჰშიდლმს არ ისარგებლას ამ მიწვევით: იგი ზე-ტრირურეში უნდა დაბრუნებულიყო სწავლის დასა-
თავრებლათ. აი, ამ დროიდან იწყებს დ. ავთოჰში-
დლი სხვადასხვა კონცერტებში მონაწილეობის მიღე-
ბას, ხოლო წელს იგი ოდესის ეწვია და რადენიმე
წასუსისგებ კონცერტშიაც მიიღო მონაწილეობა. ამ
სტრატეგიების დამწერმა თვით მოისმინა დ. ავთოჰ-
შიდლის სიმღერა. მიშენიერი ხმა, თანაწირ შეფარ-
დებული, როგორც მადანს, ისე დაბნე ფარდებში
(რ ე გ ი ს ტ რ ი), გლახიკური დიქცია სიმღერის დროს
(აუცილებელი დირსება მომღერლის), კეთილშობი-
ლური მღერა, — აი, თითქმის უკვლად დირსება ჩვენი
თანამემამულე — მომღერლისა; თუ, რა თქმა უნდა,
ამას გულწრფელ გრძობასაც მივუმატებთ.

უკვლად მიუსივით — კრიტიკოსი კარგს მომავლს
უქაბის დ. ავთოჰშიდლს. ჩვენივინა აქ მნელია უკვლად
რეცენზიის მოყვანა: არც დრო, არც ადგილი ნე-
ბას არ გვაძლავს სხამისად; ესეც არ იფოს, ეს არც
გი შეადგენს ამ წერალის მახანს. არ შეგვიძლია
მხოლოდ უფურცადეოთ დავსტრავთ ზეტრირურედ
ავტორიტეტის, რომელიც მომიღრობა: ი. ზ. ზნი-
ანიაშვიტისა წერალიდან ერთი ადგილი:

„მიშენიერი სტენიური ბ ა რ ი ტ ა ნ ი აქვის დ.
ავთოჰშიდლს. მკრამ ამ ხმას კარგი დამუშავებ
უნდა, დიდი ხნის მიუცდინებობა, რათა სრულად ჩა-
მოსცილადეს მას ბუნებრივი ნაკლებუდგანებანი. კარგს
და შეუთათ შრომასთან ერთად ამისთვის ბეგობა დროს
საწირო. ჩვენი იმედი გვაქვს, რომ დ. ავთოჰშიდლი
თავის ნიქას მიესხებით ჩინებული მომღერალი დდ-
კება მომავალში, თუ კი, ვემორებთ, არ აქაბრდა
და ერთი-ორი სესონი განწყვეტელოვ ხმას გასლავ-
შინებს მონადრმა“...

ეს სიტყვები მით უფრო საინტერესოა, რომ
იგი ეკუთვნის ისეთ ადამიანს, რომელიც შეტრად წინ-
დახედულია და ფრთხილი თვისი განახენის გამოტა-
ნის დროს.

შრომა, შრომა და კიდევ შრომა! — აი, ჩვენი
მეტობრული რწევა. იმედს განართლებს ეს სკანრო-
უება: ეს მოთხოვნა კი არ არის; არამედ გულწრფე-
ლი ჩვენი სურველი. მოთხოვნა ჩვენი არ შეგვიძლია,
რადგანაც თვით დ. ავთოჰშიდლიც კარგით გრძობას
თავის მოვლემას:

„თბილისში მხოლოდ მაშინ ვიმღერებ, როდესაც
სავსით ძალას და უნარს ვივრძობ, როდესაც უმთავ-
რეს ნაკლებუდგანებებს მოვლავებ თავიდან: მე არა
მსურს საზოგადოებას იმედი გაუბრუნო მით უმე-
ტეს, რომ კარვად ვგრძნობ, თუ რაოდენად მიმიკ

ასლავებრად მომღერლის, და ისიც ჩვენივენი შრმდე-
რლის, მოვლემას...“

აი, მისი ზარხუნი ჩვენი სიუველურზე, რატომ
თბილიში არ იმღერებ, ერთხელ მანის, როდესაც ქე-
თისის საზოგადოებას საქმოდ გინებოს-მოითქო?!...

ქ. ოლესა **პავლე დადვადი**

მ თ ხ ი ს ე

(გუძლენი ლაღის, ტომიას და შალიკოს)

I

ტუე ხეებით იყო სასესე. მკრამ ის ოთხი
სრულიად გახლავებულად ოზრღობდა ერთ გუო-
ხეში, თითქმის შიარც საკუთარი ფარკლი ქობილით.
დანარჩენებიდან ძალან განსხვავებულენ, ერთ-
მანეთისდაკახ-ვი არს.

თახივე ერთ არსებებს შეადგენდა.
ეს განსაკუთრებული თვისება მათ ადვილანხე
დაჭევა.

თითქმის ვიდანც უნდას ტანებე ჩვეულო მი-
წაში თახი, სახეებით ერთსაიარ, სლი თესლდა.

თახივემ იხარს. ამოვიდა თახი ხორხი, ლუ-
ტუ ხე.

ზატარაობისას ერთად იფურჩხებობდენ და ერ-
თად სტევიავებლათ გაუფითვეული ფითლები
ქარას დროს ერთ მხარეს ხრადენ თავს, თით-
ქმის უკვლას ერთი დფთავებს სწამდა.

თივლს, წვიმას, ეხნას და სუსსს თახივე
ერთხარად გრძობდა და იტანდა.

სეთი იფენ ზატარაობისს.
წამოზარდენ... ტრატები და ფესვები დაუმ-
რავლდთ და დამუსხილდათ.

თითქმის ახლად შეინეს წარსული ერთობის
სწირო აზრი, თითქმის ახლად უფრო დრმად, უფრო
მომწითებულათ შეუფარდათ ერთმანეთი... ტრატე-
ბი მძლავრად გადასლართეს, ფესვები გადაწეს და
გამაბებობი ჩავტესეს ერთმანეთი.

მითი შექმურე ლავჯარდი ცა დღისით. ლურჯი
ფურჩხუტით ივასმებოდა, დამით გამაბა ვრსევლავ-
ეებით იტელებოდა...

... უფავრად და ნეტარებდა...

... და ამოვარდა ერთხელ ქარიშხლი. მოსტე-
და ერთ თახითაცნს ტრატე და სუსსმ დაწეწო სეს
ხმოას.

მიმიე თხეოთ ჩაჭვიდა მან თავი და, თველ-
ტრემილანსმა სიკვლილს ღობიანი დაწეწო.

სამივე ხემ მოხეკეს უკვლად ტრატები; მკარა
მაიერეს გაუზოლად გულხედ ვადამელო ძმობილს.

კვადელს მონახ, ვცნტელდა სე და რომ ის
ტულანტენი და განსხვავებული არ დარჩენილიყო
თანამომთავს, უანსსეულთ მიამტრეთეს თითო
წრდელი ტრატე.

სე უფავრდათ ერთმანეთი...

ისევე ერთმანეთს დამსკავანს და ვერავინ ვარ-

ჩველა მთ. თხიბენი ერთ სულოვან არსებას წარ-
მოადგენდნ და ეგონათ, არა იყო რა ისეთი, რითაც
ოდნავით მანინც განსხვავდებოდნ ერთმანეთისაგან.
მკრამ...

II

ჩუშის დღინით ტყეში გლეხმა ჩაიარა.

წელში ბასრი ცეული გარეშო და გულგრილად
მოსატყრ ხეს ათავალოვლებდა. უნდოდა შესაფერის
შოვხა.

მიუხელოვდა ამ თხის ხესაც.

ცანცახი აუტრუდათ, მკრამ თვითუელს თავის
გარდა, დანარჩენი სამიღ მოაკონდა და შეიბრალა.

გლეხმა მშეიდობიანად ჩაიარა.

წავიდა, მკრამ ცეული თვითუელს მიძიქად
ურტავადა; ეშინოდა, რომ გლეხი უკან დაბრუნდებოდა
და:

— „თქვენ რა გიშავთ, იხარეთ... მე კი
შეძებულად მომიჭრის ძირს...“ ლულულულებდა ერთით.

— „თქვენ რა გიშავთ, იხარდეთ, ხოლო მე
კამ... ბურბურტება შეიარე... და ასე მესმე და
შეეთხე.“

ტული აუჩივლდათ... ცრემლები მოადგათ და,
მწარე ოხრით, თვითუელს დასძინა: — „რათა? რათ
უნდა მოვედო? მე მინდა სიყვარული“...

— „მე... მე მინდა შხის სხივები და ტკბი-
ლი საზრდა“...

— „მე მინდა მშეინიერება და ბუნების სი-
ნახე“...

— „მე მინდა ჟანრთელობა და ბრძოლა“...

„მე არ მინდა სიკვდილი... დემეტო! გამი-
ტონე“...

— „არც მე“...

— „არც მე“...

— „დემეტო! არც მე“...

დემეტო მადლობეზე იჯდა, ძლიერების ტანტ-
ზე და ისმინდა.

მას არ უნდოდა ხეების სიკვდილი და სწეუ-
როდა მთ ჭეშმარიტებას ამოეხსნათ, რომ მისთვის
ელტნათ.

მკრამ ხეები იმასვე გაიძახოდნ:

— მე სიყვარული მინდა“...

— მე ტკბილი საზრდა“...

— მე ჟანრთელობა-ბრძოლა“... და სხვა...
გერ გამოინდეს სრული ქეშმარიტება...

ცალ-მხრივი იყვენ, არ მიადეს საცხებითალ ღვთის
ნბოძები და დემეტო დასჯა ისინი...

გლეხი უკან მობრუნდა და სთათად მოსჭრა:
ერთი, ორი, სამი და...

ამ დროს შეთხენი გამოიტნო სიღოცხლის
მთლიანი ჯერი, სრული ჭეშმარიტება და შესძახ
ხეების მხარბოდეს:

— „ნუ დასჯი... მე მიუვარს და მინდა
ცხოვრება, სრული ცხოვრება, მთლად რაც შენ
მჩქევე და არა ერთი მისი ნაწილი...
... და დემეტო მისცია ის.“

III

განგლო დრომ... ერთი ცოცხალი ხე თბლად
იღვა ტიტველ ველზე. მოვიდა ზამთარი და მოა-
კონდა ის ძლიერი ქარიშხლი, როცა მას მოსტყდა
დიდი ტოტო, როცა ის მძობილებმა შეიბრალეს და
სიკვდილისაგან დაიცვეს...

... და დაღვრა ცრემლები...

მთელი დამე თბლად ითხს და იტონა, დააღ-
ნო თოვლი, ხოლო გათენებისას ამაყად დასწია ზე-
ვით თავი და შესწივლა დემეტო: „ზეცნორო, შენ
სამართალი არა გქონია... ჩემს სიყვარულს ძემს
სიჯობეზე მოჰსენ და მე კი სამუდამოდ მომიწამ-
ლე. მთელი შენი ცხოვრება უსწრბით არის სე-
სე... შენ თბლობა შექმენ“...

და გაჩისდა ზეცა... უწყინა უფალმა და ძირ-
ზე გასხმო ხე იგი...

IV

გამხმარი ხე თბლად სდგას ტიტველ ველზე.
აკაკი პაპავა

მივიკა

II

პლასტიკა

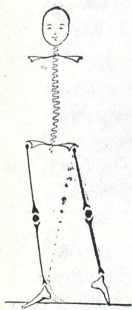
ვარჯიშობა პლასტიკის მისაღწევად

მოქმედების ენაში, ე. ო. მიმიკაში, არც ერ-
თი ნაწილი სხეულისა არ უნდა იყოს უმოძრავი.

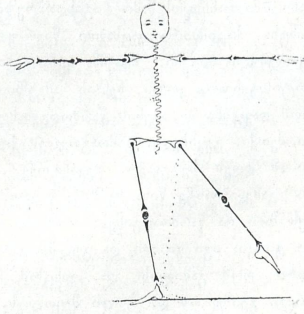
საკმარისი არ არის შესტების კეთება და სხ-
ხის გამოხეტეკვლობა; მიმიკით შობეკვდილების მო-
სახდენად, ისე რომ იგი იყოს სრული, სსჭირთა
მთელი სხეული მონაწილეობდგე მოქმედებაში. ჩვენი
ორგანოს ჭრბინიულ მონაწილეობასზე დამოკიდე-
ბული ძალა და სინამდვილე მიიყვინა.

მისხიობა უნდა იყოს, მამასადამე, მოხდენილი,
მარჯვე, ადვილად და თავისოვლად უნდა ამოძრ-
ვებდეს თავის სხეულის ეოველსავე ასოს. ამასთან-
ვე დარწმუნებული უნდა იყოს თავის თანასწორობი-
სა; ვინაიდან, როგორც შემდეგში ვნახეთ, მოქმე-
დება და მდგომარეობა რომ მოხდენილი და დაშ-
ზი იყოს, სსჭირთა მთელი ტანის სიმამე ერთს
ფეხზე დამყარებული, რათა მეორე სრულად თავის-
უფალი იყოს.

საუფათოს სსშეულება ამ დონების შესსქენად—
სწეულა ცვევის პირველი ვარჯიშობისა, როგორც,
მაგ., ფეხის ქუსლის აწევა (ფიგურა 1),
ფეხის აწევა ნახევარ სიმაღლეზე (ფიგ. 2);

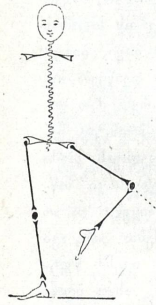

ფიგ. 1

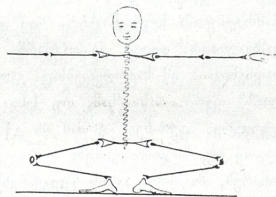

ფიგ. 2

კანკების მორგებლება (ფიგ. 3),
ფეხები ხუთ მდგომარეობაში
(ფიგ. 4).

ფიგ. 3

ფიგ. 4

და უოველიე გიმნასტიკური ვარჯიშობა.

ასე უნდა ივარჯიშოთ მუდამ დღე, 15 წუთის განმავლობაში, მაშინაც-გი, როდესაც თქვენ უძებნათ სთამაშობთ სტენსზე, ითვლებით მისხიობათ. ამისთანა ვარჯიშობით შეიგნებთ ვეღა ზემო ნათქვამ დირსებებს და სიმუდამოდ შეგრძებათ. აგრეთვე იცოდეთ, რომ ეს ვარჯიშობა ჯანმრთელობისთვისაც ძალიან კარგია და სსარგებლო. არ ეტანჯებოდით, თხუთმეტე წუთი დღეში სსამარისას. ასე ივარჯიშეთ დაწოლის წინ, რომ დღეიანი დამე თქვენსა სსუელმა შეისვენის. შეგიძლიანთ დღითაც, როცა აღებით, სუდ ერთად, როგორც გებებთ.

ტექვის მასწავლებელი ორ-სამ ტაქტილიში განჩენებთ ამ ვარჯიშობას, მასსადამე ჩვენ ამის აღწერას არ შეუვადებთ. სსამარისას, რომ მე ამ ვარჯიშობას სსუდით და გუდათ გირჩევთ.

სსკროტე რომ არ იყოს ტეკვა, —თუ სსურვილი და დრო ნებას გაძლევთ, კარგი იქნება ისწავლოთ —სსკროტა შეიძინოთ თანსწარობას, და ჭარმინია მოქმედებებისა. ასეთი ვარჯიშობა ზირეულ ხსენებში

ფეხებს და კანკებს ავითკივებთ, მგრამ ეს უბრალო, უმნიშვნელო ტიფილი მსდე კავიელით.
(ბრუსელი)

გიორგი ჯაბადარი

ხონის სემონი

სადაც ხალისი, სიყვალული და შეთანხმებული მუშაობაა, — იქ დაწყებული საქმეც ყოველთვის კეთილს ნაყოფს გამოიღებს. ამ აზრს გვათქმევენებს დაბა ხონის ახალგაზდობა, რომელმაც ორი-სამი წლის წინად მოჰკიდა ხელი წარმოდგენების მართვის და წელს სამავალითო სემონი შეტქმნა. როგორც მოთეატრე ხალხი, ხონელიც დღეიანიდანვე არიან ცნობილინი: ჩვენ ხელთა გვაქვს ერთი აფიშა*), რომლიდანაც ვტყობილებთ, რომ ხონში წულუკიძეთა გვარს 1865 წ. საქველმოქმედო მიზნით წარმოდგენია დ. ერისთავის „გაყრა“. დღესაც ხონელები ბეჯითობას იჩენენ სათეატრო საქმეში.

წელს საქმესაწარმოებდა ადგილობრივი გამგეობა. დასში ჯამაგირით მოწვეული იყვენ მსახიობნი: ნატო ჯავახიშვილი, თამ. გოგოლაშვილი, ვალ. შალიკაშვილი (რეჟისორად), ნ. გვარაძე (თანსემეწედ) და გ. გურული (სუფი.).

სტენის მოყვარენი: ქალნი — ე. ჩხეიძე, ნ. რატიანი, მ. არხიზოვისა, ნ. წულუკიძე, ლ. ლოდობერიძე, მ. ლოდობერიძე, ა. ჰაჭუნიძე, ვ. ბახტაძე, კ. ქუთათელაძე, მ. ქუთათელაძე; ვაენი — შ. გოგოლაშვილი, ი. რუხაძე, ე. კეყერაძე, მ. რატიანი, ა. ქუთათელაძე, ი. ჰაჭუნიძე, შ. რატიანი, რატიანი, ნ. ნაღარეიშვილი, დ. მეტეკე.

სეზონი დაიწყო 20 თიბათვეს „სამშობლო“-თი, გათავდა 15 მარიაობისთვის. სემონის განმავლობაში გაიმართა 12 წარმოდგენა. დაიდგა: „ხალიჩა“, „სისინე ისრაილი“, „სიძე-სიმამრი“, „მეგობრობა“, „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“, „გაზაფხულის ნიღაირი“, „ექიმი შტოკმანი“, „ფული და ხარისხი“, „დამნაშავეა?!“, „პირველი მერცხალი“, „ქორიანი ტოროლა“ და სხვა.

შემოსავალი ორთა შუა რიცხვით ფდრიდა 50 მან., სულ 600 მან. ესწრებოდა განსაკუთრებით ინტელიგენცია, გარეშე სოფლებიდანაც კი მოდიოდენ გლეხები, ადგილობრივი ვაჭრები ძლიერ ნაკლებად ესწრებოდენ.

თვალყურა

(* ამ აფიშას მომავალ ნომერში დავებუდავთ. რედაქცია

ბენეფისი თამარა გოგოლაშვილის ხონში

დღეს 15 აგვ. ხონის თეატრში გაიმართება ახალგაზრდა მსახიობის ქ. თ. გოგოლაშვილის ბენეფისი. წარმოდგენილი იქნება „ქორიანი ტორლა“ დრ. 4 მოქ. მობენეფისე შესრულებს ღვინა როლს. ქ. გოგოლაშვილი წელს მიიწვიეს ხონის თეატრში, სსქმის მიუყვარე მსახიობის ხელფანური თამაშით ხონის სსხოვადოება ეთაგოთვის გამოყოფილი რჩებიდა და ამ მინიგ ხნის განმავლობაში ხონის სტენაზე სსხოვადოების დადი ზატეიანტემ დაამსხურა. სრული იმედი უნდა ვაქონიოთ. რომ ქ. გოგოლაშვილის სსხოვადოება ზატეის სტემს ბენეფისზე დასწრებით, და ერთხელ კიდევ დასტეებს უკანასკნელათ ამ სეზონში მისი ხელფანური თამაშით.

პლგბ ი

მ ლ ი გ ი ა

(გუძღნი ვ.—ა. კურცხალიას)

ნუ გამზორდები დაე ვიწვოდე შენი თვლების ჯადო—გუნებითა! შენ დაუბრუნე გულსა ეღები წარსულთა დღეთა მოგონებითა!

* *

გაპქრა... წავიდა ტკბილი სიზმარი იმ ნეტარ ჟამის-ჟამისა შევბის! და ჩემი გული, ვნებით მგზნებარე, აწ სივანეთა ტანჯვის, გოდების!...

* *

დასწყდა სიმები შევბის ჩანგურსა... არეს აკენესებს წყვილიადი... ბნელი! ნურც მე მომიძღნი ვარდისა კონას,— თორემ თვლითაგან მომსკდება ცრემლი!

3. გორგაძე

გ უ რ უ ლ ი ს ს ე ნ ა

(მათეს ნაამბობი)

ჩემდა რომ კაცს კეიოს, ძამავე, მეთოხე კაძახსხედ უბედური დუნასხედ არა კაცი მეკონას, მარა, აა არტისტობას, მე რომ ვხედავ, ამისანთა თუა—დემოთამა შეიანსოს. დედავ, გუვიხედ და ამ წა-

ხსნაბეში დასწრეთის ჩამობრავინდა ზოეზი და ჩამოყვევ ვინცხა სტენიშიორთ კაცსავით წვერ-ულში მოხვინ-ტრადეული ბიჭები. შეექმნა ფასი-ფურთა—ქუთაისის არტისტებიანთა. ვთქვი, სწასის წამგუზითი კარდალი რომ დავაწინდრო, აგენის წარმოდგენას კი დევესწრე-ბი მეთქი. გუვიხედ, გამოაჭრელეს ქადაღებო: ამ და ამ დღეს ასე ვკავიო. გუვიანთქი; გამევიანთქი და გამევიანსტე წინს სეამსე. დედავ, წარმოდგინეს მარა რა წარმოდგინეს: რომელი შენ გამედადა-და ცირგია იგი კი არა და გულში გამეხიკვის, ცამ ზირო რომ გეამდოს და ვინცხამ ჩემდა ერთობცა გეიმეტოს და შეილი მეეოდოს, აგენის გავაუოდებ შეტირდათ მეთქინ. მარა რაჟა გინდა შენ, ამ დროში უოლიფური დარან გარეულებას ჭო, აგერ გეტევე, შენ ხარ ჩემი ბატონი, და ერთის სავდობა აქედან, იქიდან მიფიარეთ, მეფიარეთ თავი, ბიდე-თებოც ქიგევიგევიქებით ჭია და ჭია, აწი დეაწეება სხანგო ამბეგეი მეთქი და შლეჯს მოადინეს შით და-შიშმაგეულებს სტრავნიკებამ, რაი და ზრისტავ სე-დასვალაითა. დედავ, ქი დავვირახ უედავას სარას დაფიქნილი. იმ სტრადევიგებს კადიფიგენ კი ნაწვ-ლაის ფერი. რას იხამ, თუ ქენი პრიუელი და არ დეუფერი; ტერ-სევი ვითამ არ ტეოჩებოა. არა, აგი კიდე თუ ზავიანთა ვინცხა ფირადებს იგენმს წუტ-კანიარეს, შავიროთ აგენს წუუგავსურეს. სხდა ბღან-ვალაი შესტეგომან და სხადნი ზღაფიქნიე შემოადო, აგიც ხომ ერთობის კრება არაა. ამას აგენი თურმე ზომივოდებოთან არდგენეს. აგენმაც მომშენ ნაწად-ნიკთან, აგი თურმე, რავარც იგენმს თქვეს; უმფორ ანრასოვანიათ და წნიქეფთ უთხრას და ნებაც ქე მისცა, მარა აქამდი ხსნი ხანში გაშმა და აქანთი აგი რატხა ტენის ტესლათ მოხლადფორთეული ნავადეობი ფიქრების რთხილთა ტრიატი ქონხენ, ქე დეაწე-წილავაქ მეუფადებამ. შეირობის აგენმს ენა წამოკდე-ბული ფურგათ და ხვითა უოლიფური. ჭო და ახლადანი დარჩენილეთ, ამ რა უნდა ქნან ვალი-ვალთა ხარუი-ხარუთა. ვინცხა სეზონიათ, თურმე იგი და-ლოცვილი ზამთრამდი ტუეუალათა უურწ მოტეხელ, კავიეს არ მისტემს ელით კავალს უურუტობენ და ქე არიან! არა, აგი ტენის თანვარანი ქვეუნიზა კას შიბიან თურმე, მარა თავიან კი უბედური ეთივლად-რან და მუც ამიხა ვთქვი, თუ გინდა გამომტეხენ: არტისტობას სემ-თუიანი თოხის ბავსუნი ვიბებეთა-მეთქი.

შხანკოლო

ს ი მ ლ ე რ ა

(ვეფხვიანი ჩაგრული მფსუნის)

ოდეს მტარავალი გლოვის ჰომს გვიმღერს,
გლოვის ჰომს გვიმღერს და გვეპოვება,
თან დაუნდობლათ მახვილსა გვიღერს,
სიკვდილს ამეფებს; სიკაცულ ჰჭრება,
მაშინ ავტებოთ, მაშინ ყიფინი,
გავიასკეცოთ ბრძოლისა ტინი!

ოდეს გაისმის ქეთინი მწარე,
ჩაგრული გულიდან ამონაკენესი,
განსაცდელშია სამშობლო მხარე;
სისხლში ნაკური, ცრემლში ნალესი,
ჰე მაშინ შეეთხზათ ჰინნი ახალი,
მით გაეპნეწეთ მოძმე საწყალი!

ოდეს ღრუბელი მზეს ეფარება
და იკუპრება ცის დასავალი,
სერზე მობობლავს, მოიპარება
სატანა შვი, სატანა მყაროლი,
მაშინ სიმთ გაეკრათ... სხვი ვაშუქოთ.
ბნელეთის მიფეს გული გავუპოთ!

ოდეს გვეწვევა ფიქრი საზარი,
კვდება აკორდი... ჩანგი ღუნდება,
სულის დამტყვევი, ვით ცისკრის ზარი,
სეფდის სიმღერა შორიდან გვეწვდება,
მაშინ, ჰე, მაშინ მოგებთოდ სიმნი,
ერთად დემღეროთ ბრძოლისა ჰომნი!

5. ჩხვიკაძე

სათეატრო ამბები

ადგილობრივი

ქართ. დრამ. დასი დღიდან იწყებს მეტადი-
ნობას. თითქმის ყველა მსახიობი ჩამოვიდა.

დრამ. გამგეობისა და მოწვეულ პირთა—ის-
ტორიკოს-მწერალთა კრება მოხდა გასულ კვირას.
კრებას წარადგინა ახალ დეკორაციების ნიმუშები და სხ.
ნივთები, რომლებიც მოწონებულ იქნა.

ახალგაზრდა მწიგნობარმა ვ. მალაქიაშვილმა
რუსულიდან გადმოაკეთა ა. შვარციის პიესა „ყოფა-
ქცევის ნიშანი“, ტრ. 4 მ. მოწვევის ცხოვრები-
დან. პიესა სკოლის საციხის შეგება, წარმოდგენილ
იქმნება ვლ. ალ.-მუსხიშვილის რეჟისორობით.

წლევანდელ სეზონში წარმოდგენილი იქმნება
ნ. შოთაშვილის პიესა „გამხმარი ფილოლი“.

ნამესტნიკის კანცელარიამ ნება დართო ვ.

მალაქიაშვილის პიესის „ლევან ბელტაძე“-ს (ვეფხვი
ბურჯუაძეს) წარმოდგენისა.

ქუთათური მსახიობნი 21—22 აგვ. ხონში
წარმოდგენებს აპირებენ.

ბაქოს ქართულ სცენის მოყვარეთა წრე მო-
მავალ სეზონში ოპერეტების დადგმას აპირებს.

ბაქოს ქართველობა დიდის ამბით ემზადება
წელს „ქართული საღამოს“ (მეოცეა) გამართვას.

ტრ. რამიშვილის პიესა „საბედისწერა დამბა-
ჩა“ რუსულად გადათარგმნა გ. ახალციხელმა. მანვე
გადათარგმნა ამავე ავტორის „შეშლილი“.

დავითაშვილმა თბილ. ქართ. დრამ. გამ-
გეობასთან მოაწერა ხელი ხელშეკრულებას. ნ. დავი-
თაშვილი პირველ როლებზეა მოწვეული.

ქართულ დრამატულ მუდმივ დასში ჯერ-
ჯერობით ირიცხებიან ქ ა ლ ნ ი: ნ. დავითაშვილი, ა. კარ-
გარეთელი, ა. ლოლუა, მ. მდივანი, ე. ჩერქეზიშვილი,
მ. ქილარჯიშვილი, ნ. ჯავახიშვილი, პ. შოთაძე,
ე. ვ ნ ი:—ვლ. ალ.-მუსხიშვილი (რეჟისორი), ბ. ბეგ-
ლარიძე, (სუფლიორი), ზ. ბერიშვილი (სცენარისტი),
ე. გუნია (ადმინისტრატორი), ი. გრიშაშვილი (სუფ-
ლიორი), ი. ზარდალიშვილი, ი. ივანიძე, გ. იშნელი,
ე. შატრაძე, დ. მაგლობლიშვილი, ბ. მდივანი, კ.
მესხი, ე. შალვაშვილი (რეჟისორი).

დ რ ა გ ა მ ო ვ ე ბ ი თ მოწვეული იქმნებიან ის მსა-
ხიობნიც, რომელნიც კერძო სამსახურში არიან: ე. გამ-
ყრელიძე, გ. გვედევანოვი და კ. შათირიშვილი. ს ა-
გ ა ს ტ რ ო ლ დ მოწვეული იქმნებიან ნ. გაბუნია-ცა-
გარლისა, ა. ჩირვაძე და ნ. ჩხვიძე.

დასში მონაწილეობას მიიღებენ აგრეთვე თან-
მშრომელნი—ქალნი და ეფენი.

ნ. მ. გაბუნია ცაგარლისა მძიმე ავად გახდა.

ვალ. გუნია სთარგმნის ახალ პიესებს: 1 „ტა-
იფუს“—იპონელთა ცხოვრებიდან და 2 „მირრა ფე-
როსს“—გარდინისას.

სურამის დრამ. საზოგადოების კრება მოხდე-
ბა 22 აგვ, ანჯარიშების და სათეატრო კითხვათა
განსახილველად, სასურველია კრებას ყველა წევრი და-
ესწროს.

რ უ ს მ თ ი

სახახლის მინისტრმა აუწყა საიმპერატორო
თეატრთა გამგეობას, სკოლები განაახლეთო. საბალეტო
სკოლებში წრულად მიიღებიან მოწაფენი, ხოლო დრა-
მატიულში—მომავალ წელს.

შალიაბიანი ზომას გადასცდა. ამ არტიტმა
ნიეგეოროლის იარმარეზე სამღერლად ანტრეპრენიორს
თითო გამოსვლისა მოსთხოვა... ოთხსანი თუშანი, რა-
საკვირველია, ანტრეპრენიორი დაფრთხა და შალიაბი-
ნიც აღარ იმღერებს ნიეგეოროდში.

ტამბოვის გუბერნატორმა აკრძალა კინემა-
ტოგრაფებსა და სახაფხულო ბალებში სურათების—
„ლ. ნ. ტოლსტოი იანისა პოლიანიანი“-ის ჩვენება.

დღიერ ავად გამხდარა სტანისლავსკი, მოს-
კოვის სამხატ. თეატრის რეჟისორი, რომელიც ამ ვა-

მად კისლოვოდსკოა. მის მოსაველად მოსკოვიდან გაეზღვაურენ მსახიობიქალნი მურათოვისა და ლილინისა.

ქ პეტერბურგის ებრაელთა სალიტერატურო საზღვის სექციის სესტორორეკსო ისპრანენიამ აუკრძალა ებრაულ წარმოდგენის გამართვა.

სამხატვრო თეატრის დაფუძნებას ფიქრობენ პეტერბურგში ისე, როგორც მოსკოვშია. ამ მიზნით უკვე შესდგა ჯგუფი ფულანდარ-მეცენტრთა.

სოკოსავით მრავლებლა თეატრები პეტერბურგის გარშემო, ჯერ-ჯერობით 75 სახაფხულო თეატრიათითო თეატრზე 20 კაცი რომ ვინჯანროშით, მთელი პოლიკა—1500 კაცია საჭირო ამ თეატრებში სამუშაოდ. მერე როგორი მსახიობნი არიან!—უსაქმური „მოსყვარენი“, თავისებური „არტისტები“, რომელნიც ცდილობენ ყველას მისცენ, ავტორს-კი... არაფერი.

— პარიკმაზერს აძლევთ? ეციხებუა დრამ. სახ. ავენტიო სტუდენტ—სცენისმოსყვარეს.

— როგორ არა, ვაძლევთ! განა ჩვენ გაიძვერები ვართ?! უკასუხებს შურთაცხომბლივით.

— მელამფეს? მეტანისამოსეს? აფიშის დაბეჭდეს?.. მაშ რატომ ავტორს-კი არას აძლევთ?!

— !?!?!

ახალ დრამატიულ ხელოსან აფუძნებენ მოსკოვში კ. ვ. ბრაიჩი, თ. თ. კომისარევსკი და ჰ. მ. იარცკვი. სკოლის მიზანი არტისტულ ინდივიდუალობის განვითარებაა მოწაფეთა რიცხვი განსაზღვრულია. მეცადინეობას დაიწყებენ 1 ენქენისთვიდან. ცნობა შეტეობა შეიძლება Криво-Арбатский пер., д. Желябужского, кв. 12.

სად. ხელოსტოკოვ დატუხალებულ იქმნა ეპისკოპოსი მიხეილი, რომელსაც ბრალი ედება სისხლის დებულებათა 73 მუხ. ძალით ბუფლიეს პიესის „მეფე მე გვირ გვიწინათ“ის რედაქციისა და გამოცემის გამო. გამოკითხვის შემდეგ გაანთავისუფლეს 400 მან. თავდებობით.

სკურსკი დაიწვა თეატრი ტანისამოსებითურ. დასი გაკვირვებაშია

შ ც ხ ი თ ი

საფრანგეთის დრამატურგთა საზ-ბამ შეიწყნარა ვინმე მორტენის წინადადება—რუსეთის ცენზურას შინაურის მოლაპარაკებთ განკარგულება მოვახდინონ, რომ ჩვენს ნება-დაუთოფლოად რუსეთის სცენებზე აღარ დასდგან ხოლმე ფრანგ ავტორთა პიესებიო. მთელი რადიკალური პრესა აძლევებულია ავტორთა უფლებებთ ამგვარი დაცვით.

ს რუს მოცეკვავეთა ფაიფურის ადრიანტები შეამახადს პარიზში.

ახალი პიესები დასწერეს ედმონდ როსტანმა,— „როლიან რონსესლაველი“ და ანრი ბატალიმა—„სიყვარულის ბავშვი“.

ბერლინიში გამოვიდა ვ. გორკის ორი ახალი პიესა: პირველი „ფარისი“, მეორე—„საკადრი ხარხი“, 4 მოქ-ნი დრამა, რუსეთის საზოგადოების ცხოვრებიდან, რევოლიუციის შემდეგ.

ს უსზომო გაკვირვებაშია თურმე, სახელგანთქმული გერმანელი მწერალი პეტერ ალტენბერგი. ბევრმა გამოჩენილმა მწერალმა მოწოდებთ მიზართა საზოგადოებას უმეფრობის აღმოსაჩენად. პ. ალტენბერგი ცხოვრობს ვენაში Wallnerstrasse, 17, სადაც შეიძლება გაიგზავნოს სათანაგრძნობო განცხადება.

ს პარიზში გარდიცვალა გამოჩენილი მუსიკოს-მკვლევარი ლ. ბურგო-ლიუპულერი.

ღაბა-სოფლები

ს. ბანძა (სენხაის მასხრა). 1 აგვ. ქუთათურ მსახიობის ჰ. კორიშელის მოწაწილეობით ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა მიერ წარმოდგენილ იქმნა ა. ცაგარაის პიესები: „რც ენახეს—გუდარ სახავ“ და „ტეფისა მკრის“. წარმოდგენამ სასუალოდ ჩაიარა. სახლი ბლომად დაესწრონ, მაგრამ წესიერება-კი არ იყო დაცული.

კ—ლი

სოფ. ხაშში. 8 აგვ. ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა-მიერ ვიქ. შრანშინძის გამკეობით და იოსებ იშქელაშვილის რეჟისრობით წარმოდგენილ იქმნა ივ. გამბათელის დრამა „ქიხში“ და ვოდევილი „ბეჟუქ დად და შსტრაისტიბა“. უგრადეს მართივლადლე შემუსიკეთა უნდა. დიდამდი ხსლხი მოაწეს გარეშე სოფლებიდან, თეატრის პარტერი და გაღერეა გააქედა, ორი წილი ხსლხის გარედ დარჩა უადგილობის გამო. წარმოდგენის დაწყებამდე იოსებ იშქელაშვილმა დასწრეთ აუხსნა თეატრის მისაშენლობა და პიესის აზრი. კარგად თამაშეს ს. აღდიოტუანბრისშვილისამ, ქეთო ბაქრაძემ და აბ. გოგინაშვილმა. არა უჭირდათ-რ მ. ხანუკერიშვილს და ან. ჭაბარაშვილს. ამ უკანასკნელის თამაში უფრო ბუნებრივი იყო. წარმოდგენის შემდეგ დასსწრენი და მოწაწილენი—120-დე კაცი და ქალი—მეხატვეთ თ. ჩოღაოყაშვილმა მიიწიეს ვაზშშიდ. დიდდ სასითოფენე-ბი საზოგადოება მეორე დღეს დაძალა. შემოსავალი სცენის გაუმჯობესებას მოხმარდება.

გ—ი

დ. ოამჩირე. 20 ივლ. აჭურამ „სცენის მოყვარებთმც“ დაიწეს „დემობირელი“-ს წარმოდგენა, მაგრამ იქამდე უეცრნი გამოდგენ ნაკისრ რილეში-რომ... ტექნიკურილმა შეიბარადა და შუა წარმოდგენასე შეაწყვეტია.

კ—ელი

დ. სამტრედია. სამტრედია მამკვეტილია ეოჟელ გვარ კულტურულ გასართობს. წარმოდგენები აშეიათად იმართება და თუ გაიმართა, ისიც შეუფერებელი, ხსლხისთათვის ეღმაიუწადიშელი. საზოგადო კითხვებს, რეჟერტებს და დებუებებს ხომ სრულიად მოკლებულია ჩემნი დაბა.

ადგილობრივ არიან ინტელიგენტები, რომელთაც შეუძლიათ ლეკებების კითხვა, წარმოდგენების

რიკიან დონეზე დაეხება, მაგრამ ამისთვის აქერო ინტელექტულები ძალიან ცოტას ზრუნავენ. ნადაგი სახლშია და ლექციებისთვის სსმტრედაბარის.

ჩემი მოვიდა სახლში ლექტორი ბ. ილია ბახტაძე; 3 და 8 მარტობისთვის დაბის ორ-კლასიან ჩასწავლებელში წავითხსნე ორი საჯარო ლექცია. პირველი — „ჩვენს ახალგაზრდა პოეტებზე“ და მეორეჯერ — „დანიელ ჯონაძეზე“

მიუხედავად ამისა, რომ ბ. ლექტორმა ავიშუბი ლექციის წაკითხვის წინასწარ რამდენიმე საათით გაგზავნის, და ისიც ცოტა, ხალხი მაინც სკამად დაესწრო.

პირველ ლექციაში ბ. ბახტაძე შეეხა ჩვენს ახალგაზრდა პოეტებს, შეადარა ძველებს, ადნიშნა მათი მიმართულება და დროს შესაფერა მთავარები. მეორე ლექციაში შეეხა — ბატონ-უმბასს, გაარჩია „სურამის ციხე“ და ადნიშნა დიდი დავალები დანიელ ჯონაძის, ამ პირველ მებრძოლის პატრიოტიზმის წინააღმდეგ.

ლექცია ბ. ილია ბახტაძემ მძაბო და საამურო რით წაკითხა. დამსწერი საზოგადოებას ლექციები მოეწონა. ლექტორი ორივე ლექციების დასასრულს ხალხს უხეი ტაშის ცემით და „ვა შას“ ძახილით დაჯავლდოვა.

სახლში ლექციები ხელ მისწავლით ფასებში უნდა იკითხებოდეს. ბ.ნ. ბახტაძეს, ლექციებზე დასასწრებო ბალებები ერთობ გაეჭვირებია. 40 კ. 30 კ. 20 კ. არ არის მისწავლით ხალხისთვის.

დრო ადგაღობრივი ინტელექტულებმა იზრუნოს სსმტრედაში სისტემატორ სახლში კითხვების და ლექციების მოგვარებაზე. **დასჯილი**

დ. ხონი 8 მარტობისთვის წარმოდგენილი იქნა „კვალ და კვალ“ 3 მოქ. კომედია ვალ. კუნიასი და მისივე 1 მოქ. კომედია „ადეოკატო თან.“ წარმოდგენას რეჟისორობდა ნ. ვეარძია. პიესმა სკერთოდ სუსტად ჩაიარა. ზოგი უაღაჯაღაგოს იგინდა, ზოგს ხმა არ ქნდა შესაფერა. ვოდლებმა საზოგადოება ბუერი აცინა. სუწესოთ იყო აკინთე ზარუბანისი როლი — ე. მაკრასე. ქართული ეს ხონის თეატრში მეტად უხუკეუო მდგომარეობაშია. ზოგი ერთნი სტენის მოგვარე-მსახიობნი სიტყვის დაბოლოებას უღაზავენ, ზოგი ერთნიც სიტყვის ამახინჯებენ.

ხუთშაბათს 5 მარტობისთვის გამართა კონცერტი. სიმღერები, სერიაჟზე და ფორტპიანოზე დაკრის თეატრის დარბაზში იყო, მხოლოდ ცეკვა თამაში კი იანე შარვაშიძის სახლში. კონცერტს ხა-

ლხი ბლემად დაეწრო. კონცერტი მეტად უმინარსო, უკეთური იყო. პირველმა კონცერტის რუსულ სიმღერებით და რუსულ სტენებით იყო სახე. ქართული კი ნაკლებ გვესმოდა. იყო ქართული ზორო, რომელმაც იმღერა სმი ქართული სიმღერა ბნ მუერნალის დოტარობით. ე. წივეიფოსეს, რომელსაც ორი ქართული ლექსი უნდა წაკითხა ამ საღამოს, ნება არ მისცეს კონცერტის გამკე-პატრენებში. ეს მეტად უმისგავსი მოქმედება კონცერტის გამკეების მხრივ და თანაც საზოგადოების აბუხა აჯუბასა.

ტუზე

დ. კიათურა. გვირას, 8 აგვისტოს, ქნ ნ. დავითაშვილის მონაწილეობით წარმოდგინეს ცნობილი ზეის „ზღვისთანი.“ დავითაშვილი ასრულებდა ჭეღვინას როლს და შესანიშნავად შეასრულა, რის გამოც მხურვალე ტაშით და „ვა შითი“ დაჯავლდოვეს. ვეარბანი იყო აბუჯლიდი გლასის როლში, მაგრამ ნამეტნავად აბრასტეობდა. არა უშუღა ტარუაშვილს ჰასტორის როლში, ცოტა როლი არ იტოდა. საზოგადოთ ხსენებლი კარგი იყო. **მლაშული**

აბასთუმანი. 28 ივლ. ცნობილმა სკრანკის დამკერულმა, დავით დავიდანმა გამართა კონცერტი. რასაც დიდი ძალი ხალხს დაესწრო. საზოგადოება დიდის აღტაცებით მიეგება არტისტს. კონცერტში მონაწილეობა მიიღეს ქ.ქ. არამაკისოვიცმა, რომელიც საზოგადოებამ ტაშის ცემით დაჯავლდოვა. დავიდანს ამ დღეებში ჩამოვა თბილისში და გაემგზავრება სტამბოლს, სადაც სექტემბერში დადრისებს უსიკაელურ სვალას. **არ.**

მ წ უ ხ ა რ ე ბ ა

მარტო ვარ... მარტო, სულთი ობოლი, მქვეჩნის და მტანჯავს სევდა ნაღველი; ვკენები უღროვოთ, ვით ხის ფოთოლი, გლოვის ზარს მიღერს ნიაგი ნელი...

სულ არ მახარებს ციურის ცვრებით ტურფად ნაქარგი ზურმუხტი ველი; ჩაფერფლდა გული ღრმა მწუხარებით, ჩაკვდა სურვილი და საწადელი!...

ოჰ, მეგობარო!... სულისა ტოლო... მო, აღმადგინე, მომეცი ხელი... თორემ ჩემს ვნებას არ უჩანს ბოლო, მარტო ვარ... მარტო... მოდი... მოგვლი!..

ანნა ვარე-კახელი

ყრუ სოფელი

სცენები 3 სურათად, გლეხთა ცხოვრებიდან.

X

ივინივე და მებარკე — კოსტა, დარაჯი თოფათ მსარსე და კოლა

კოსტა. (შაინედ-შაინედს) ნიკა სად არის?

მაიკო. შინ არ გახლავს, ბატონო! პეტრეს ხარი წაუყვანა... ახლავ გაიხლება.

კოსტა. პეტრე და გოგია არ ვიცი. ძალი ხომ არა ვარ, რომ მატყუებთ და საფოშტო გადასახადს არ იძლევი?

მაიკო. რათ კადრულობთ კოსტა?! მოტყუებას ვინ გავიბედავთ... ახლა არა გვაქვს ხელში; ამ ერთ კვირაში გავაჩნთ საღმე და მოგართმევთ.

კოსტა. ერთი კვირა არ ვიცი. თქვენ კვირა-ორშაბათს არ დალევთ. მამასხლისმა მიბრძანა — თუ ფული არ მოგცათ — ნარბევი გამოიტანე სახლიდან და მომიტანეო, ისე თვალით არ დამენახოვო.

მაიკო. მოახსენე, ბატონო, რომ ახლა არ გვაქვს ხელში.

კოსტა. არა გვაქვს რომელია?

ფროს. რა არის, კოსტა! ღმერთი არა გრწამს, ქრისტიანი კაცი არა ხარ?! პატარა ხანს დააცადე და გაიხდიან.

კოსტა. შენ ვინ დაგაყენა ამათ ვექილათ რა შენი საქმეა, რომ ეჩრები? შენ ის გირჩენია, შინ წახვიდე და შენი ხვედრი გადასახადი დაამხადო, აქედან პირდაპირ შენთან მოვლივართ და თუ ფული არ მოგემზადებია... ხომ გაიგონე მამასხლისის ბრძანება?

ფროს. (გულშემათრიალი) ღმერთო ჩემო! რა ამბავია, თათრობა ხომ არ არის?! (საჩქაროდ გადას)

კოსტა. აბა რალას უტლი... ავეჯი ვეძებო?

მაიკო. რას ბრძანებ, ბატონო, ეს როგორ გეკადრება?

კოსტა (დარაჯი) აბა, გამომყევი! როგორც ვხედავ, სიტყვით არა გამოვიდა რა. ვინც ნებით არ იხდის, — ძალით უნდა გადავახლებინოთ! (კოსტა მუხსწლოვებს დარაჯს და ორაქენი სხლისს მუორე თვალში გაჯანს)

მაიკო. რას შერბობთ, საღ მიდიხართ? (უკან მიუვება და კარებში შეჩრდება)

კოსტას ხმა. რა გაცილებს?! ბრძანება უნდა შევასრულო, კანონი მოითხოვს.

მაიკო. ნუ დამლუპავ, კოსტა! ამ ჩემი ნამზოთ ხალიჩას ნუ წამართმევ!

კოსტა. (კარებში მდგომ მაიკოს ხელს კრავს, აქეთ გამოისვენის და გამოდის, უკან იდღაში ხალიჩა-ამოხლებული დარაჯი მოსდევს) ამას რომ წავიღებ, მერმე დედაცურდებით და ფულს მოიტანთ. არ მოიტანთ და გავიცილთ.

სონა. მაიკეთ ამ უღმერთობებს!

(კოლა, სურვა და დათოკო თვალვებ-აწერელეული საწუღად დგანს)

მაიკო. (შესაბრალო სხით) იწამე, კოსტა, ღმერთი... ოღონდ ნარბევს ნუ წაიღებ, ხვალვე ქვას გავხეთქავ და მოგართმევ.

კოსტა. მე სალაპარაკოდ არ მცალია. (დარაჯს) აბა, წავიდე! (გასვლას აზიარებს, ამ დროს შემოდის ნიკო)

XI

ივინივე და ნიკო

ნიკო. (კოსტას და იდღაში ხალიჩა-ამოხლებულ დარაჯს რომ დაინახავს, ფერდაკარგული შეჩრდება კარებთან) აჰ!... ეს რა ამბავია?!

კოს. ის ამბავია, რასაც შენი თვალით ხედავ! მა რა გეგონა, რომ იტყულებოდი; „აი — დღეს, აი — ხვალ!“

ნიკო. კოსტა კაცო, ამას რას მიშვებები, მართლა ოჯახს შობრებე?

კოსტა. გირბევი კი არა... თვალვებში გაკოცე! არ იცი, თორემ ასეთია კანონის ძალა. (გასვლას აზიარებს)

ნიკო. (წინ გადავლობება) ნუ იქ, კოსტა, ამას ხვალვე ვიშოვი საღმე და მოგიტან, ოღონდ ამ ხალიჩას ნუ წაიღებ, მეზობლებში თავს ნუ მომჭრი, ნუ გამასასაცილოებს!..

კოსტა. არ შეიძლება, ნაბრძანები მაქვს. (შიოწვეს გასსვლელად)

ნიკო. (ხელს სტაცებს) კოსტა...

კოს. (შეჭევარებს) ჩქით! ვის უხედავ ხელის ხლებას! ხომ იცი, მე მთავრობის კაცი ვარ?

ნიკო. ვერა, ვერ გაგიშვებ, აქ რომ ამკეო კიდევ. უნ შეღმერთო, რაზე მარცხენ, თავს რაზე მჭრი?

კოს. (მზარად კრავს ხელს და მოიცილებს) გამეცალო, ნუ მეპოტინები!

მაიკო. (ჩემი ბოჩა დამიტოვებთ, თქვე...)

ნიკო. (დარაჯს მივარდება, ხალიჩას სტაცებს ხელს) აქ რომ მომკლათ, მაინც არ გავტანთ.

კოს. როგორ ბედავ, შე წუპაკო, რომ დარაჯს ეტოკები?!.

მაიკო. იწამეთ ღმერთი, ნუ წაიღებთ!

კოს. ჩაქარი თოფის ღუმე! როგორ გიბედავს ხელის ხლებას!

ღარაჯი. თუ მიბედავს, მე ვაჩვენებ სერიას. (ცალკე ხელთ ხელახს ჩაფრენა, შეფრთხილავს თოფს მოამარჯვენს და ნიკოს მოუქნებს; ნიკო ხელახს და თოფს წააგლებს ხელს. დაწაფრ ხელახს სულოდან გაკატებს და ნიკოს გამოკვლავს)

კოს. (მოვარდება და ხელახს ჩაფრინდება) წინააღმდეგობის გაწევასაც გვიბირობს?! ჩააზილეთ თოფის ღუმე... წამოათრიე მამასახლისთან, ის ასწავლის, როგორ უნდა ურჩობა! ის აგემბინებს კანონის ძალას.

ღარაჯი (ცემით კარებისაკენ მათრავებს)

ნიკო. ოჰ, თქვე ძაღლებო, თქვე ურჯულეობო! (უკან ექვს) ცოცხალი არ წაგყვებით... ხალხი დამიტოვებ!

კოს. რა გავიჭირდა მაგის წამოყვანა? დასტებ და წინ გამოიგდე! (ღარაჯი დაუხოგავად სცემს ნიკოს. ნუცა და დათიკო ერთმანეთს მიჰყვრიან და სტრიაან. სონას გული შეუღონდება და დაეცემა, მგრამ ამახ არაფერ ამჩნევს. მაიკო და კოლა ნიკოს მისაშველებლად წაიწვიან. ღარაჯი კოლასც ჩაგრავს გულში თოფს კოლა ძირს ეცემს)

მაიკო. მოკლეს ამ უღმერთობებმა! (მოვარდება კოლას)

ნიკო. რას შერბობთ. თქვე ავაზაკებო, რაზე გეხოცაეთ?!

(ღარაჯი და კოსტა ნიკოს მიწაზე მიაჩქებენ)

ფ ა რ ღ ა

მოქმედება მეორე

მოკლანა სოფლის სამსარეულოს წინ, დიდი კაკლის ხე, რომლის ირგვლივ ჩამოსვლადმი ფიქრებაა შემოქცედილი. სხლის ზარი მარჯვნივ აქვს. მოკლანა ცოტა ხანს ცარიელა. შორიდან მოსმის **ივანეს ხმა:** „შენ, ჩემო შვილო, ჯერ ბაღი ხარ და რა იცი. მე ღიდი ვანიობის დროს კარგე მოზრდილი ბიჭი ვიყავი და ჩალვარის ცხენებს დავსდევდი“. გამოჩნდება მოკლანაზე გოგა და ივანე.

I

გოგა და ივანე

ივანე. კაცი ყაბის პარკით ვავთერდი და ერთი სიამის ღლე არ გამომიცლია. გლეხი კაცის ცხოვრება—აბა რა ცხოვრებაა? დაუსრულებელი წამება და მეტი არაფერი. უთენილან დიწყებ მუშაობას, კი დევანშებამ-

დე მიწას ჩაპკირკიტებ და მინც საშველი არა გაქვს.

გოგა. მიწაც არ გვაქვს სამყოფი, თორემ სხვას ვინა სჩივის! სხვისი მიწა უნდა მოხნა, დათესო, დეფარცხო, დათოხნო, ერთი ორი გოდორი სიმინდი აიღო და ისიც მიწის მებატონეს გაუყო; სახლშიც კი შენი ხარ-ურმით უნდა მიარბო თავის მოცილი, თუ არ გინდა აყალ-მაყალი ავტიცხოს და თავს უბედურება გადაეკიდოს

ივ. (ჩამოყვება კაკლის ხის ძირში) ასეა, ჩემო შვილო, მეც ამახ ვსტირი. ვინ იცის, რა არ გადახმედი ჩემს მრავალ-ტანჯულ თავს, რა გავიჭრება არ უნახავს? ბატონ-ყმობის დროს ხომ რაც იყო იყო, მაგრამ მერმე რაღა კარგ დღეში ვართ? ჩვენი სისხლით შეღებილი და სიმწრის ოფლით მორწყული მიწები ხელიდან გამოგვაცალეს, ბატონებმა შეინარჩუნეს და—თავისუფლები ხართო — გითხრეს. კემმარტად, რომ გაეთავისუფლდით, მაგრამ ბატონებისგან კი არა, მიწა-წყლისაგან.

გოგ. ახლაც ისევე ყმები ვართ. მიწის მებატონეს სად წაუთხვალ? მის ნებაზე უნდა იარო და მის სურვილზე იმუშავო. (მოკლანაზე გამოჩნდება გლეხები)

II

ივანე და ექვსმდე გლეხი

პეტრე. ივანეს და გოგის გაგიმარჯოთ.

გლეხები. გამარჯობათ, გამარჯობათ!

ივ. ღმერთმა გაგიმარჯოს!

გოგ. გაგიმარჯოს!

პეტ. (ივანეს მოუჯდება გვერდზე) ასეთ პაპანაქებში შენ მინც რამ წამოგიყვანა იმ სიმორღენად, ივანე?!.. ოცდა ხუთი წლით მინც ვიქნები შენზე უმცროსი და ძლივს მოვალწუე.

ივ. გაჭირვება მიჩვენე და გაქცევას გიჩვენებო, ნათქვამია, პეტრე ჩემო... ხომ იცი ჩვენი მამასახლისის ამაჯი... ყრილობაზე რომ არ გამოცხადდენ, ერთი-ორი დღით ვირის აბანოში ვიკრავს თავს და ერთი მანათითაც დავაჯარიმებს. შვილი ვერ მოვაციდინე, ყანებს ბალახი მოგვრია და თუ ღროზე არ გაიმარჯლო, გაოხრდება და ვატილდება.

I გლეხი. სწორედ გაჭირდა სიცოცხლე! ასეთ დროს მუშა კაცის მოცდენა რა მადლია?!

III

ივანე, ნიკო და კადვე რვაჯანზე გლეხი; ამათ

უკან მოჰყვებათ ხუთ-ექვსამდე უსაქმით მოხეტიალე
ახალგაზრდა ქალ-გაყი.

ნიკო. გამარჯვებით თქვენი!

ყველანი. ღმერთმა ნიკოს გაუმარჯოს!

(უსაქმო ახალგაზრდანი სამსმაროველოს აივანზე ზუენ და ერთ მხარეზე დასხდებიან, იქიდან განუწყვეტლავი სიცილ-ხარხარი და ხუმრობა მოისმის)

ნიკო. (ოფელს აქმუნდს ახალუხან კალთით) უჰ!... ისეთი სიცხეა, მგონი სული ამოძლდეს.

2 გლეხი. სიციხ ხო არის და არის, მაგრამ ეს დალოცვილის შვილი რომ მაინც და მაინც საქმი დღით გვაცდენს, რა არისო?!. ეს „ვეზლი ნაწალიკი“ მოდისო, ის გუბერნატორიო, ეს ისაო, ეს ესაო... ჩვენ ამ კანცალარიაზე სიარულს მოვუწოდით და ჩვენს ყანებს რა ეშველებოდა, ამის-კი არავე კითხილობს.

ნიკო. რომელი ერთი უნდა ჩამოთვალო, კაცო?... ერთი მარტოხელი კაცი ვარ და სწორეთ გავწყდი წელში ამოდენი ბევრითა: ეს გზაო, ის ყარაულბაბაო, ერთი სიტყვით არც დღე და არც ღამე მოსვენებას ვეღარ ვეღირსეთ, ნამეტნავად რაც ეს დიმიტრა დაეაყენეთ მამასახლისათ, სულ დავიღუპენით.

3 გლ. ეგ-კი მართალია: მაგან დაგვაქცია და ამოგვეგდო... (მოქანსზე ვლევხები თანდათან ემატებათ; ცა-ცაღვე რგუფებთ გრფაღვებიან და ბასიბენ)

ნიკო. ვინც ათ შუარიანს ჩაუღლებს, იმას არც საყარაულოდ იწვევს, არც გზის ბეგარაში, შეუძლია ყრილობაზედაც არ მოვიდეს; ამისათვის არც ნაობახს ნახავს, არც შტრაფს გადაიხდის. იმათ მაგიერათ-კი ჩვენ გვამუშავენს და გვაყარაულებს. ქრთამებით და ჩვენი ნაოფლარ-ნაშრომით ისტებებს ჯიბებებს. მაშ როგორ წამოიჭიმა ის დიდი სასახლე?!. რომელი ოქროს მადნები ჰქონდა, ჩემზე უარესად არ იყო ჩამოგლეჯილი, სანამ მამასახლისათ ივარჩევდით?

3 გლ. (ხივის) მაგას ნუ იტყვი, ნიკო, თორემ ხომა იცი მისი ამბავი: თუ კბილი ჩავასო, შენს სიოცხლეში აღარ გავახარებ.

ნიკო. ბიქოს! შე ოჯახ-აშენებულო, შეგე-ქამა, ვაგვეკლიფა და კიდევ არაფერი ვთქვათ! კბილი დიდი ხანია ჩასობილი მაქვს და ამაზე მეტს რაღას მიზავს?!. თუ აქამდე არაფერს ვამბობდით და ჩუმათ ვიკლავდით გულში მზამსა და ნალევს, კიდევ იმისთვის არის, რომ ზურგზე მოგვეგდა და გვაცლის ტყავს...

ხმები. მართალია, მართალი!..

1 გლ. რა უნდა ვიღობოთ? ვინც უნდა დაეაყენოთ, ყველა მაგასათ მოგვექცევა.

ნიკო. თუ დავემუნჯდით და ხმა არ ამოვიღეთ, კიდევ უარეს საქმეს დაგვმართებს.

IV

ივანიკე და სეფე

სეფე. გამარჯობათ, ხალხო! (აივანზე ადის იქ შუადამ ახალგაზრდებს მოაწეებით უკრავს თავს და შირაისლო დგება. სიცილით ეგებებთან)

2 გლ. სულ ვიძახით: გამოვცვალოთ, გამოვცვალოთო, მაგრამ ვერაფერი-კი დაეაკვლით.

ივ. რას დააკლებ, როდესაც ათასი ძალი და ღორი მაგის მზარებზე? რაც გავლენიანი და გამოჩენილი კაცია ჩვენს სოფელში, ყველა მაგის დამზარე და მფარველია. არჩევის დღეს რომ შეიკრიბებინან და დაიყვირებენ: «დიმიტრა, დიმიტრაო», ძაან გულითაც გინდოდეს, კრინტს ვერ დასძრავ, ვაი თუ მაინც ეგ აირჩიონ და მერე მე ქინში ჩამიდგესო, ფიქრობ.

3 გლ. შეკრულ-შეშოპვილი ვართ და რას გავხდებით? მე ეგ არც წინა არჩევნებზე მინდოდა, მაგრამ ხმა ვერ ამოვიღე. არჩევნების წინ ჩემი საყანების პატრონმა დამიბარა და მკითხა, --ვის ირჩევთ მამასახლისათო. --ეს ჯერ არც მე ვიცო! --ვუბასუხე, მაგრამ დიმიტრა არც სხვებს უნდა და არც მე მეთქი. ეს რომ გაიგო, ისეთი დაწურული თვალებით შემომხედა, რომ გული გამისკდა --ეს, ეს არის გადაწყლაპას მეთქი. მერე მომიყვა ამ მთისა იმ მთისა და მითხრა: „თუ არჩევნების დღეს დიმიტრას წინააღმდეგ კრინტი დაგიძრავს, ჩემი ადგილებიდან იმავე დღეს აიკარ ფეხიო. სხვები მუხვეფებთან და მათ მივცემო“. ამის შემდეგ პირში წყალი ჩავიყენე, რაღა უნდა მექნა? ხუთი წელიწადია იმ ადგილებში ვმუშაობ, ჩემი სისხლით და ოფლით არის მორწყული და იქიდან რომ გამოვედგე: რაღა მეშველებოდა, სად წავსულიყავ?..

(შემდეგი იქნება)

ივ. კავკანიძე

მადნეულის, ხილეულის და სამკურნალო წყლის

ქ ა რ ხ ა ნ ა

მ. ლალიძის და ამხ-სა

თბილისი, გოლოვინის პარკი. № 6 ტელეფონი № 411.

ჩვენნი ქარხნის წყალი

მზადდება მხოლოდ ბუნებრივ, ქიმიურად დაწმენდილ, ხილის წვნით და საუკეთესო ხილეულის შარბათით გამომხდობის წყლითა და წმინდა შაქრით.

წყალი მზადდება გაუმჟებესებულ „ფაჯუმის“ მანქანებით სპეციალისტის ხელმძღვანელობით

მუშტარი ადვილად დარწმუნდება, რომ ჩვენი ქარხნის

მ ა შ ვ ე ნ ი ა რ ი ს ბ ა მ ა ო ს ი და ს უ ნ ე მ ლ ა ბ ი ს ა ა,

და თბილისის სამკურნალო განყოფილების ანალიზითაჲ

==== მისი კარგი ღირსება და ზილდოვებულობა ====

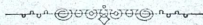
ამიტომაც ჯანმრთელობის გულისთვის ეს ქარხნა ურჩევს პპ. მომხმარებელთა, ეურადღებს მაქციათ, რადგან ზოგიერთი ფაქტები ჩვენის სახელით სხვა ქარხნების უფრო ათესა და მამსკავსებულ წყალს ასადებენ.

მოითხოვეთ ვეულებან მ. ლალიძის და ამხანაგობის წყალი

და ამასთან მიაქციეთ ყ უ რ ა ლ დ ე ბ ა

თავსაცობი ჩვენი ქარხნის ბეჭდით

ქარხანა ხილეული წყლით წარჩინებულ თვისებებისათვის და ზილდოვებულობა ოქროს და ვერცხლის დიდი მენდლით

სასლი გზა

ყოველდ. საოლიტიკ სალიტერ. გაზეთი. წლიურად 7 მან. ნახევარი წლით 4 მან. საზღვარგარედ 14 მან. ნახევარი წლით 7 მან. რედაქტ.-გამომც. ზ. ტყეშელაშვილი ადრესი: Тифлисъ, тип., «Шрома», Кав. Кон. Цуладзе.

სასლ. გზა.

ყოველ-დ. საოლიტ. სალიტერატ. გამოცემა, კვირული სურათებიანი დამატებით წლიურად 8 მან. ნახევარ წლით 4 მან 50 კ. რედაქტ.-გამომცემელი დ. ხრამელაშვილისა ადრესი: Тифлисъ, Большая Банкская ул., № 12, Сем. Пашалашвили.

ჯეჯილი საყმაწვილო

სურათებიანი ჟურნ. XXI წ. წლიურად 4 მ. თითო წიკ, 40 კ. რედაქტორ-გამომცემელი ან. თ.- წერეთლისა

ვატსლის კერძო სამკურნალო

კარედან ეოველ დლე შისინარულე ავადმყოფთათვის. ვოვზის ქუჩა, № 8, ს. ენფინაჯიანცისა, ტელეფ. № 695.

3. ვაჟყამაძე — ეოველ დლე 9—11 სსათ. კბილის ავადმყოფ.
- შ. ა. მიქელაძე — ეოველ დლე, შისკა. და ბაგ. შკ. ავად. 1 1/2 — 2 1/2 სსათ.
- ა. ნ. დიასამიძე — ეოვე. დლე, 11 1/2 სსათ. სი-თედიისი, კანისა და ვებ.
- ბ. მ. მელიქიშვილი — ეოველ დლე, ქიურგ. დი ქალბის, 1—2 სსათ.
- ბ. ა. პაპოვი — ეელ. ეურ. და ცხვირ. ეო. ველ დლე 12—1 სსათ.
3. გ. ფედოროვი ეოველ დლე, ოთხშ. და კვირის კარდ, 11—12 2 სსათ. შინაგანი და ბაგშეგის ავადმყოფთაბსი. მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური ღე ქიმიური გამოკვლევანი; აგრედლე ყვივილის ატრა და მიტების გასინჯვა, ფასი რჩენისათვის 50 კაბ. ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით.

ნაკალული საყმაწვ. სურათ. ჟურნალი წელ. VI

24 წიკმკირე წლო — თვის || 12 მოზრ — თვის

4 პრემიით წლ. 5 მან., ნახევარი წლით 3 მან. რედ. ნაკაშიტე გამომცემელი პ. ი. თუმანიშვილი

ქვირას 15 აგვისტოს

ქართულს სამტხულო თეატრში

გომართება შესანიშნავი ფრანგული

ჭილაობა

ცნობილი მოკიდავის ეიჟენის ხელმძღვანელობით. ჩამოსულია 20 მოკიდავე ფალაიანი. კვირას იქიდავებენ ხუთი წყვილი ფალაიანი. ადგილების ფასი 30 კ. — 2 მან.

ყველასათვის ხალმისაფლოშია

ქილაობის დწყებამდე სინმატორაფი უჩვენებს საინტერესო, სამეცნიერო და გასართობ სურათებს.

НОВАЯ РЪЧЬ

Ежедн. общеполит. литературная газета На годъ 7 руб., 1/2 года 4 руб. помѣсячно 75 коп. Тифлисъ, Дворцовая ул. д. Груз. Двор. ред. «Новая рѣчь». Ред. Р. Д. Бѣбѣвъ. Издат. П. А. Готуа

ЗАКАВКАЗЬЕ

Ежедневное издание. За годъ въ Тифлисъ 6 руб. полгода 3 р. 50 к., въ другіе города — 8 руб., — 4 руб. 50 к. — Тифлисъ Эриванская площадь, д. Гуренова: Ред-изд. Кн. Г. Г. Амшрад-жуби.